

А.К. Куліченко, Ю.С. Скрипник, І.О. Хітрова

ЛАТИНСЬКА МОВА ТА МЕДИЧНА ТЕРМІНОЛОГІЯ

ЧАСТИНА II. КЛІНІЧНА ТЕРМІНОЛОГІЯ

ПРАКТИКУМ

для студентів-іноземних громадян

I курсу медичних факультетів

2-ге видання, доопрацьоване і доповнене

Запоріжжя
2018

**МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ЗАПОРІЗЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
КАФЕДРА ІНОЗЕМНИХ МОВ**

А.К. Куліченко, Ю.С. Скрипник, І.О. Хітрова

ЛАТИНСЬКА МОВА ТА МЕДИЧНА ТЕРМІНОЛОГІЯ

ЧАСТИНА II. КЛІНІЧНА ТЕРМІНОЛОГІЯ

ПРАКТИКУМ
для студентів-іноземних громадян
I курсу медичних факультетів

2-ге видання, доопрацьоване і доповнене

**Запоріжжя
2018**

УДК 811.124(075.8)

К90

*Практикум рекомендовано до видання Центральною методичною радою
Запорізького державного медичного університету
(протокол № 2 від 22 листопада 2018 р.)*

Рецензенти:

В.В. Сиволап – д-р. мед. наук, професор, завідувач кафедри пропедевтики внутрішніх хвороб з доглядом за хворими Запорізького державного медичного університету.

К.В. Скакун – канд. філол. наук, доцент, доцент кафедри англійської філології та зарубіжної літератури Класичного приватного університету (м. Запоріжжя).

Автори-укладачі:

А.К. Куліченко – канд. пед. наук, доцент кафедри іноземних мов Запорізького державного медичного університету.

Ю.С. Скрипник – канд. філол. наук, завідувач секції латинської мови, старший викладач кафедри іноземних мов Запорізького державного медичного університету.

І.О. Хітрова – старший викладач кафедри іноземних мов Запорізького державного медичного університету.

Куліченко А.К.

К90 Латинська мова та медична термінологія. Ч.ІІ : Клінічна термінологія : практикум для студ.-іноз. гром. І курсу мед. ф-тів / авт.-уклад. А.К. Куліченко, Ю.С. Скрипник, І.О. Хітрова. – 2-ге вид., доопрац. і доповн. – Запоріжжя : ЗДМУ, 2018. – 81 с.

Практикум призначено для студентів-іноземних громадян І курсу медичних факультетів. Його можна використовувати додатково для самостійного опрацювання навчального матеріалу, а також для закріплення розділу «Клінічна термінологія» у межах дисципліни «Латинська мова та медична термінологія».

УДК 811.124(075.8)

© Куліченко А.К., Скрипник Ю.С., Хітрова І.О., 2018
© ЗДМУ, 2018

ЗМІСТ

Передмова.....	4
Структура клінічних термінів.....	5
Суфікси прикметників.....	10
Клініка I.....	15
Клініка II.....	18
Префіксація в клінічних термінах. Утворення складноскорочених слів.....	23
Клініка III.....	27
Клініка IV.....	31
Самостійна підготовка до заліку з клінічної термінології.....	34
Список використаної та рекомендованої літератури.....	38
Додатки.....	40
Додаток I. Додаткові вправи з клінічної термінології.....	40
Додаток II. Стійкі медичні вирази.....	45
Додаток III. Систематичний словник.....	47
Додаток IV. Словник-довідник майбутнього лікаря.....	53
Додаток V. Латинсько-український словник анатомо-клінічної термінології.....	64

ПЕРЕДМОВА

Практикум з латинської мови та основ медичної призначено для студентів-іноземних громадян I курсу медичних факультетів, які мають розуміти, свідомо і грамотно застосовувати елементи латинської граматики, котрі потрібні для розуміння і грамотного використання термінів латинською мовою; мати уявлення про загальномовні закономірності (лексичні і словотворчі), характерні для європейських мов та про органічний зв'язок сучасної науки й культури з античною спадщиною.

Кожна тема містить досить коротку теоретичну інформацію, що дозволяє студентам вільно користуватися нею в аудиторний та поза аудиторний час. Щойно набуті знання закріплюються за допомогою системи цілеспрямованих вправ. Лексичний мінімум, що подано наприкінці кожної теми, завершує роботу над нею.

У практикумі представлено додатки, що присвячено: додатковим вправам з клінічної термінології, стійким медичним виразам, систематичному словнику, словнику-довіднику майбутнього лікаря, латинсько-українському словнику анатоми-клінічної термінології. Все це формує перший професійний лексикон студента-медика і може бути корисним для студентів старших курсів.

Отже, при укладанні практикума з латинської мови та медичної термінології авторським колективом було здійснено спробу створити збірку теоретичного та практичного матеріалу, якою б навіть в умовах браку часу міг користуватися як студент, так і молодий фахівець у процесі навчання чи у подальшій практиці.

Послідовність розміщення теоретичного і практичного матеріалу представлено відповідно до принципів сучасної методики викладання спеціальних дисциплін, до яких і належить латина. Під час розробки навчального посібника студентів I курсу медичних факультетів укладачами було використано джерела теоретичного і фактичного матеріалу, необхідні для вивчення дисципліни «Латинська мова та медична термінологія» у закладах вищої освіти МОЗ України.

Практикум з клінічної термінології є додатковою навчально-методичною працею до основного підручника з латинської мови та медичної термінології за загальною редакцією Л.Ю. Смольської.

Структура клінічних термінів

Серед клінічних термінів розрізняють однослівні, які цілком зберегли основні елементи значень класичних мов, наприклад грецькі: *asthma, diploë, diagnosis, lethargia* або латинські: *abscessus, remissio, pulsus* та ін. Є у сучасній клінічній термінології цілий ряд таких однослівних найменувань, які набрали іншого значення порівняно з тим, яке вони мали в класичних мовах. Одні з них у класичних мовах не мали медичного значення, а інші вживали у стародавній медицині в дещо іншому значенні, ніж в медицині пізнішого і нинішнього часу.

Іншу групу однослівних клінічних термінів, які становлять основну масу клінічної термінології, складають похідні і складні, утворені шляхом сполучення декількох словотворчих елементів. Перші утворюються сполученням кореня і префікса (*hyp-ergia; dia-rrhoea; dys-pnoe; syn-opsia*), або кореня і суфікса (*an-hydr-osis; peri-metr-itis; ex-ost-osis; hyp-osm-ia*), або кореня і суфікса (*lip-oma; hepat-itis*).

Складні однослівні терміни утворюються шляхом сполучення двох або більше коренів слів грецького походження за допомогою сполучного голосного *-o-* чи без нього, наприклад: *geront-o-logia; oste-o-sclerosis; tachy-pnoë*.

Тож свідоме вивчення структури клінічного терміна ґрунтується на аналізі окремих складових, які називають терміноелементами. Серед терміноелементів виокремлюють:

1) грецькі кореневі терміноелементи, які є еквівалентами латинських анатомічних назв, наприклад: *ophthalm – oculus, i m – око; nephr – ren, renis m – нирка; ot – auris, is f – вухо;*

2) кінцеві терміноелементи, які означають патологічні зміни тканини чи органів, способи обстеження і лікування, види оперативних втручань тощо, наприклад: *-necrosis – відмирання тканин і органів; -sclerosis – ущільнення і затвердіння тканин або органів; -graphia – дослідження за допомогою рентгенівського знімка; -therapia – способи лікування; -tomia – операція шляхом розрізу.*

Засвоєння значення окремих терміноелементів не тільки дозволяє зорієнтуватися у структурі клінічного терміна, запозиченого з класичних мов, або побудованого на їх основі, оскільки терміноелементи у більшості випадків складають змістову підвалину терміна, а й сприяють збагаченню лексичного багажу, професіональної мови фахівця медичного профілю.

Серед клінічних термінів є і терміни латинського походження, наприклад: *abscessus, us m – нарив; ulcus, eris n – виразка; pulsus, us m – пульс; resectio, onis f – видалення частини органа. Якщо термін gastrectomia означає «повне видалення шлунку», то для позначення терміна «видалення частини шлунку» вживається resectio gastritis.*

Двослівні й багатослівні клінічні терміни за своєю структурою нагадують

двослівні й багатослівні анатомічні терміни і утворюються згідно з правилами латинської граматики.

Суфікси відіграють значну роль у клінічних термінах, інколи їх цілком слушно відносять до терміноелементів.

Наприклад: *-itis* – запальний процес;

-oma – наявність пухлини.

Суфікс (закінчення)	Значення	Приклади
-ia, ae f (-ія)	відхилення від норми	anemia, ae f анемія anisacria, ae f неспіврозмірність кінцівок
-ismus, i m (-ізм)	1. явище, властивість патологічного характеру; 2. отруєння; отравление	strabismus, i m страбізм, косоокість nanismus, i m нанізм, малорослість alcoholismus, i m алкоголізм, синдром фізичної залежності від алкоголю mercurialismus, i m меркуріалізм, отруєння ртуттю
-itis, idis f (-іт)	запалення	hepatitis, idis f гепатит, запалення печінки tonsillitis, idis f тонзиліт, запалення мигдалин
-iasis, is f (-іаз)	патологічний процес чи його результат	cholelithiasis, is f холелітіаз, жовчокам'яна хвороба elephantiasis, is f елефантіаз, слоновість
-io, ionis f (-ія)	дія або результат якоїсь дії	palpatio, ionis f прощупування, пальпація respiratio, ionis f респірація, дихання
-itas, atis f (-ість, -та та ін)	постійна (часто вроджена) якість патологічного характеру	pastositas, atis f пастозність surditas, atis f глухота

-osis, is f (-оз)	хронічне захворювання, процес незапального характеру	nephrosis, is f функціональне захворювання нирок neurosis, is f невроз, зворотній розлад психічної діяльності
-cytosis, is f (-цитоз)	різке збільшення кількості клітин	leucocytosis, is f лейкоцитоз, збільшення кількості лейкоцитів
-omatosis, is f (-оматоз)	розповсюдження, велика кількість пухлин	adenomatosis, is f аденоматоз, наявність великої кількості залозистих пухлин
-mycosis, is f (-мікоз)	грибкове ураження, розповсюдження грибка	stomatomycosis, is f стоматомікоз, молочниця порожнини рота
-oma, atis n (-ома)	пухлина	lipoma, atis n ліпома, жировик carcinoma, atis n карцинома, ракова пухлина
-ema, atis n (-ема)	висип, висипання, набряк	enanthema, atis n енантема, внутрішнє висипання
-or, oris m (-tor, -sor, -xor)	предмет, що виконує дію; особа, яка виконує дію	curator, oris m той, хто здійснює лікування
-ura, ae f (-tura, -sura, -xura)	результат дії	apertura, ae f апертура

Лексичний мінімум

Іменники I відміни

cysta, ae f
fractura, ae f
gangrena, ae f
hernia, ae f
insufficiencia, ae f

кіста
перелом
гангрена
грижа
недостатність

Іменники II відміни

icterus, i m
ileus, i m
morbus, i m
cancer, cri m

жовтуха
кишкова непрохідність
хвороба, захворювання
рак

spasmus, i m	спазм, судома
syndromum, i n	синдром
vitium, i m	порок
volvulus, i m	заворот кишок

Іменники III відміни

amputatio, onis f	ампутація
inflammatio, onis f	запалення
curatio, onis f	лікування
exacerbatio, onis f	загострення
commotio, onis f	струс
complicatio, onis f	ускладнення
contusio, onis f	контузія, забій
eruptio, onis f	висип, висипання
resectio, onis f	резекція, відсікання, видалення
sectio, onis f	розтини, розріз, розтин
(sub)luxatio, onis f	(під)вивих
transfusio, onis f	переливання
stupor, onis f	ступор, заціпеніння
tremor, oris m	тремор, тремтіння
tumor, oris m	пухлина
dolor, oris m	біль, болючість
adipositas, atis f	ожиріння, огрядність
graviditas, atis f	вагітність
gravida, ae f	вагітна
pastositas, atis f	пастозність, набряклість
febris, is f	лихоманка
stenosis, is f	стеноз, звуження
paralysis, is f	параліч
diagnosis, is f	діагноз
glaucoma, atis n	глаукома
coma, atis n	кома
oedema, atis n	набряк
symptoma, atis n	симптом
ulcus, eris n	виразка
vulnus, eris n	рана

Іменники IV відміни

abscessus, us m	абсцес
habitus, us m	габітус, зовнішній вигляд

partus, us m	пологи
prolapsus, us m	пролапс, випадіння
reflexus, us m	рефлекс, відповідь на подразник
decubitus, us m	пролежень
singultus, us m	гикавка
status, us m	стан, положення
vomitus, us m	блювання

Іменники V відміни

caries, ei f	карієс, костоїда
pernicius, ei f	загибель
rabies, ei f	каз
scabies, ei f	короста

Вправи

1. Утворіть іменники з суфіксом *-io* від дієслівної основи:

A. Resectum (вирізати, відсікати); extirpatum (вирвати з коренем, викорінювати); secare (різати, розсікати); punctum (колоти); extractum (вилучати); extensum (витягувати, розтягувати).

Б. Obturatum (закупорювати); osclusum (замикати, закривати); contractum (стягувати); luxatum (вивихувати, зміщувати); invasum (вторгатся, проникати); transfusum (переливати); secretum (виділяти); depressum (давяти вниз, подавлювати); commotum (стрясати); compressum (зжимати); infectum (просочувати, заражати); selectum (відбирати); mutatum (змінювати); injectum (вкидати); perforatum (пробурювати).

2. Утворіть іменники з суфіксом *-or* від дієслівної основи:

constrictum (зжимати); depressum (опускати, давяти вниз); injectum (вкидати); supinatum (перевертати, відкидати назад); erectum (випрямляти); monitum (напоминати, спостерігати); excavatum (видобувати); acceptum (приймати); receptum (отримувати); ordinatum (приводити до порядку).

3. Утворіть іменники з суфіксом *-ura* від дієслівної основи:

junctum (з'єднувати); strictum (зжимати); curvatum (скривлювати); fissum (розщепляти, розколювати); commissum (з'єднувати, скріплювати); sutum (шити, зшивати); fractum (ламати, розбивати).

Суфікси прикметників

Для роботи з прикметниками знання українсько-латинських відповідностей в закінченнях має особливе значення. Кореневі морфеми (зазвичай – разом з суфіксами) більшості з них транслітеруються під час переходу з латинської мови в українську: «коматоз-ний», «ревматоїд-ний», «катараль-ний», «аліментар-ний» та ін. Значення більшості суфіксів ви вже зрозуміли на прикметниках анатомічного розділу, але у термінів клінічної тематики вони можуть розвивати додаткові, або побічні значення. Крім того, специфіка клінічної лексики полягає в тому, що й деякі кореневі елементи під час вживання в кінці слів формалізувались і за своїми функціями можуть бути прирівняні до суфіксів. Ми будемо називати їх суфіксоїдами. Так усечений корінь *-gen-*, утворений від лат. *geneo* (народжувати, породжувати), оформлюючи разом з закінченнями *-us*, *-a*, *-um* прикметники із значенням «той, що породжує, той, що викликає (або породжений, викликаний)...», у складі прикметників практично за функцією стає рівним суфіксу; цей і подібні йому формалізовані компоненти також знайшли місце в наведеній нижче таблиці. Але, не варто думати, що перехідних прикметників мало. Їх достатня кількість, і найчастіше уживані ви знайдете у лексичному мінімумі. Наприклад, прикметник «*malignus*» відсутній в українській мові у транслітерованому вигляді, але він активно фігурував у створенні корпусу подібних іменників: «малігнізація» – достатньо розповсюджений термін в онкологічній практиці. Зрозумівши латино-українські відповідники в закінченнях клінічних термінів, ви зможете самі їх конструювати, на що спрямована й частина вправ параграфа. Виняток становлять лише ті з транслітератів, орфографію яких необхідно запам'ятати, щоб використовувати в письмовій практиці (істеричний – *hystericus* тощо).

Суфікс (закінчення)	Значення	Приклади
-ic- (us, a, um) (-ичний)	відносність	toxicus, a, um токсичний rheumaticus, a, um ревматичний
-al- (is, e) (-альний)	- « - « -	catarrhalis, e катаральний
-ar- (is, e) (-арний)	- « - « -	lobaris, e лобарний, дольовий
-ar- (ius, a, um) (-арний)	- « - « -	coronarius, a, um коронарний, вінцевий

-os- (us, a, um) (-озний)	велика кількість того, що назване основою	serosus, a, um серозний adiposus, a, um адипозний, жировий
-bil- (is, e) (-бельний)	підданий тому, що виражене основою	(in)operabilis, e інооперабельний, той, що (не)підлягає операції (in)curabilis, e (не)виліковний
-ns, -ntis (-нтний, -ючий)	що викликає дію	perforans, ntis прободаючий latens, ntis латентний, що ховається
-ide- (us, a, um) (-оїдний, -видний)	схожий на те, що виражене основою	xiphoideus, a, um мечовидний sigmoideus, a, um сігмовидний
-form (is, e) (-формний, -видний, подібний)	має форму того, що виражене основою	vermiformis, e червоподібний emboliformis, e емболіформний
-fer, -era, -erum (-виносний)	несучий (що виносить) те, що виражене основою	sudorifer, era, erum потовий, потовиносний seminifer, era, erum сім'яний, сім'явиносний
-gen (us, a, um) (-генний)	зумовлений, породжений; що породжує	angiogenus, a, um ангіогенний (судинного походження)
-trop (us, a, um) (-тропний)	спрямований на те, що виражене основою	neurotropus, a, um нейротропний, направлений на нервову систему
-priv (us, a, um) (-привний)	зумовлений відсутністю того, що виражене основою	renoprivus, a, um ренопривний, зумовлений відсутністю нирки

Лексичний мінімум

(sub)acutus, a, um	(під)гострий
acquisitus, a, um	надбаний
benignus, a, um	доброякісний
chronicus, a, um	хронічний
complicatus, a, um	ускладнений
congenitus, a, um	вроджений
congestivus, a, um	застійний
diffusus, a, um	дифузний, поширений
hereditarius, a, um	спадковий

hystericus, a, um	істеричний
infectiosus, a, um	інфекційний
juvenilis, e	юнацький
latens, ntis	латентний, прихований
laesus, a, um	порушений
malignus, a, um	злякисний
partialis, e	парціальний, частковий
permanens, ntis	перманентний, постійний, що зберігається
polytopicus, a, um	множинний
puerilis, e; infantilis, e	дитячий
primarius, a, um	первинний
purulentus, a, um	гнійний
secundarius, a, um	вторинний
senilis, e	синільний, старечий
totalis, e	тотальний, загальний, повний
viralis, e	вірусний
(in)plenus, a, um;	(не)повний
(in)completus, a, um	

Вправи

1. Утворіть прикметники з загальним словотворчим значенням

«схожий на»:

меч (гр. xiphos), шило (гр. stilos), клин (гр. sphen), трапецію (гр. trapezion), павутину (гр. arachne), щит (гр. thyreos), крило (гр. pteryg-), сосок (гр. mastos), клин (лат. cuneus), гриб (лат. fungus), веретено (лат. fusum), черва (лат. vermis).

2. Утворіть латинські прикметники з загальним словотворчим значенням:

«багатий на»: волокна (волокнистий), слиз (слизовий), печери (печеристий), ганглії, клубочки, зернятка (зернистий), судинки (судинний), бугри (бугристий).

«що належить до»: грудної клітини, барабана, діафрагми, сонної артерії, шлунку, лімфи, таламусу, сечовника.

3. Перекладіть клінічні терміни, вкажіть значення суфіксів:

perforatio appendicis, abscessus chronicus, abscessus hepatis ascaridosus, glaucoma malignum pigmentosum, glaucoma juvenile, polypus mucosus simplex, polypus fibrosus, cancer papillaris, eruptio medicamentosa, ulcus gangraenosum, cysta dentalis radicularis, cysta bronchogena, cysta palatina, cancer pulmonis.

4. Напишіть латинською мовою:

соматичний, динамічний, вісцеральний, оваріопрівний, апластичний, медикаментозний, кримінальний, каверозний, травматичний, психотропний,

істеричний, гепатогенний, метастатичний, фурункульозний, фізіологічний, тіреотропний, аліментарний, тіреопривний, лімфатичний, радикальний, діагностичний, інфільтруючий, лімфаденоїдний.

5. Перекладіть латинською мовою, відмінюючи вказані в дужках прикметники з іменниками.

Хвороба (гостра, хронічна, інфекційна, вроджена, спадкова, надбана); запалення (гнійне, хронічне, гостре); набряк (що зберігається, гнійний, фурункульозний, двосторонній); еритема (вузлувата, токсична, травматична, симптоматична); пухлина (злаякісна, доброякісна); тремор (фізіологічний, старечий, емоційний); ступор (епілептичний, апатичний, маніакальний); недостатність (коронарна, легенева, ниркова); травма (закрита, відкрита, психічна, акустична, родова, черепно-мозкова); синдром (астматичний; нейротоксичний).

6. Перекладіть латинською мовою.

А. Посттравматична кома; мітральний стеноз; інфекційний гепатит; гнійний плеврит; перитонзиллярний абсцес; черевна грижа; інфекційна жовтуха; юнацька глаукома; юнацький склероз; ускладнений карієс; порок серця; кістозне запалення; коматозний стан; ускладнення пневмонії; доброякісна пухлина; нестримне блювання; постійні судоми; аліментарне ожиріння; анафілактична кома; астматичний синдром; бронхіальна астма; ускладнений дуоденіт.

Б. Спадкове захворювання; лікування доброякісної пухлини; гострий залотковий абсцес; ускладнення гнійного бронхіту; стеноз мітрального клапану; лікування гострого плевриту; загострення хронічного тонзиліту; множинний алергічний висип; вроджений порок серця; лікування некротичних пролежнів; ішемічне захворювання серця; паралітична кишкова непрохідність; гостре респіраторне захворювання; внутрішньовенне переливання крові; вроджена кишкова непрохідність; астеничний зовнішній вигляд; гострі печінкові коліки; прогресуючий набряк легенів; видалення молочної залози; повне випадіння матки; дитячий мозковий параліч; ускладнення вагітності: токсикоз, блювання, набряк, загострення захворювання нирок.

7. Перекладіть українською мовою.

А. Asthma bronchiale; infarctus renum; eruptio medicamentosa; eruptio allergica; syndromum asthmaticum; syndromum neurotoxicum; curatio conservativa; phasis latens (primaria, secundaria, incubativa) morbi; morbi professionales; insufficientia coronaria; spasmus corticalis; hernia vera; hernia spuria (pseudocele); icterus hepatogenus; ulcera trophica; pneumonia bilateralis; prolapsus recti; febris tropica; status praefebilis, cirrhosis hepatis; vitium cordis acquisitum; vitium valvae mitralis; stenosis ostii aortae; punctio liquoris cerebrospinalis; pastositas palpebrarum (crurum, textuum faciei); stomatomycosis mucosae oris; cystae ovarorum polytopicae; mobilitas articulationum congenita; partus complicatus; anaemiae gravidarum; graviditas normalis; fractura pedis transversa; fractura femoris aperta (clausa).

B. Paralysis plexus brachialis; amputatio pulmonis partialis; amputation uteri alta; phasis latens morbi; rigiditas musculorum occipitalium; obesitas constitutionalis congenita; pneumonia catarrhalis bilateralis; vitia congenita organorum et sestematum aegroti; curatio syndromi posthypoxici; auscultatio sonorum cordis; palpatio abdominis profunda; laesiones functionales renum; partus normalis; abscessus hepatis ascaridosus; prolapsus tunicae mucosae utethrae; amputatio mammae sinistrae; cysta ossea benigna.

Клініка I

Грецькі позначення органів, частин тіла.

Грецькі ТЕ	Значення
somat(o)-, -soma	тіло, тільце
phleb(o)	вена
pneum(o)-	легені, повітря, газ
cardi(o)-, -cardia, -cardium	серце
angi(o)-	судина
cephal(o)-, -cephalia	голова
ophthalm(o)-, -ophthalmia	око
phac(o)-, -phakia	кришталік
op-, -opt	зір
optic(o)-, optia-, -opsia	зорове сприйняття
blepharo-	повіко
trich(o)-, -trichia	волосся
rhin(o)-	ніс
ot(o)-, -otia	вухо
gloss(o)-, glossia	язик
stomat(o)-	рот
odont(o)-, -odontia	зуб
ul(o)-	десна
cheil(o)-, -cheilia	губа
uran(o)-	піднебіння
mel(o)-	щока
gnath(o)-, -gnathia	верхня щелепа
genio-, -genia	нижня щелепа
phon(o)-, -phonia	звук
dactyl(o)-, -dactylia	палець
onycho-, -onychia	ніготь
arthr(o)-	суглоб
acr(o)-, -acria	кінцівка, висота
gon-	коліно
oste(o)-	кістка
cheir(o)-, chiro-, -cheiria, -chiria	рука
pod(o)-, -podia	нога, стопа
r(h)achi-	хребет
spondyl(o)-, -spondylia	хребець
steth(o)-, thorac(o)-	груди

**Терміноелементи, що означають науку, методи діагностики,
лікування, захворювання.**

Грецькі ТЕ	Значення
-logia, logo-, -logus	наука, вчення, розділ наукової дисципліни; відноситься до порушення мови; спеціаліст, лікар
-therapia	лікування (не хірургічне)
-pathia	страждання, захворювання, настрій
-metria, -metr	вимірювання, вимірюючий, визначаючий
-scopia, -scopus	інструментальний огляд, спостереження, дослідження; прилад, інструмент для дослідження
-graphia, -gramma	рентгенографія, процес записування, реєстрація сигналу
algo-, -algia, -algesia, -odynia	біль, больові відчуття
-iatria, -iatro, -iater	лікування великих груп хворих; лікар

Вправи

1. Утворіть латинською мовою назви наук про хвороби:

тіла; серця; судини; ротової порожнини, очей; суглобів; вуха; носа і горла.

2. Перекладіть терміни латинською мовою і поясніть їх значення:

остеоартроз, спондиліт, риніт, одонтома, глосит, флебоз, отит, артрома, офтальміт, стоматит, пневмартроз, блефарит, гіпертрихоз.

3. Зробіть аналіз елементів, що утворюють клінічні терміни, і поясніть значення останніх.

Podalgia, rhinoscopia, stethoscopus, cephalometria, anthropometria, cardiopathia, somatologia, angiogenus, acroprius, arthrodesis, cranioschisis, cheilorrhesis, otalgia, odontogenus, glossitis, otorhinolaryngologus, ophthalmoscopus, gnathoschisis, pharmacotherapia, phytotherapia, chiometria, pneumographia, cardiogramma, macrogenia, acroalgia, angiopathia, cardiorrhesis, rhachioschisis, phthisiatria, psychiater,

craniometria, gonalgia, macrocephalia, thyropathicus, thyreoprivus, periosteum, cardiogenus, stomatologus, pathologia, pneumorrhaxis, pneumocentesis, encephalopathia, brevidactylia, melorrhaxis, dextrocardia, ophthalmitis, psychopathia, phacomatosis, phonometria, phacoma, spondylodynia, micrognathia, phoniater, somatologia.

4. Запишіть латинською мовою, поясніть:

кардиальний, патологічний, кардіоваскулярний, перитонзилярний, сидеропривний, соматогенний, ангіопатичний, остеоартропатія, васкуліт, ангіїт, глоссома, стоматолог, хіроскоп, фоніатр, симпатичний, спонділома, бальнеотерапія, акроціаноз, антропометричний, артрологія, риноскоп, рахітичний, дактилоскопія, кардіологічний, кардіограма, хейліт, флебологія, акромегалія, аеротерапія, ангіокардіографія, гепатомегалія, ларингоспазмія, полідактилія.

5. Утворіть однослівні терміни з заданим значенням, використовуючи терміноелементи.

Розчеплення хребта, біль у коліні, захворювання головного мозку, огляд рота, прилад для дослідження носа, біль у венах, запалення хребта, хвороба серця, зумовлений ураженням печінки, лікування зубів, біль у грудній клітині, головний біль, рентгенографічне дослідження головного мозку, прилад для дослідження грудної клітини, вимірювання черепа, біль в області підшлункової залози, зумовлений відсутністю легені, наука про хвороби, прилад для дослідження прямої кишки, зумовлений захворюванням, огляд носа і глотки, наука про кістки, зумовлений ураженням серця, тобто серцевого походження.

6. Утворіть багатослівні клінічні терміни латинською мовою.

Гострий гнійний артрит, виразковий стоматит, загострення алергічного риніту, лікування гнійного плевриту, ускладнення двостороннього бронхіту, спадкова хвороба серця, набутий кардіоваскуліт, токсичний набряк легень, старечий остеоартроз, епідемічний менінгіт, доброякісна остеома гомілки, розтин гнійного абсцесу, прогресивний оніхомікоз, загострення хронічного панкреатиту, одонтогенна флегмона, отогенний менінгіт, зовнішня і внутрішня офтальмопатія.

Клініка II

Терміноелементи, що позначають внутрішні органи та тканини; стаття, вік.

Грецькі ТЕ	Значення
splanchn(o)-	нутрощі
gastr(o)-, -gastrsia	шлунок
enter(o)-	кишечник (тонкий)
col(o)-	нижній відділ кишечника
lapar(o)-	живіт, черево
proct(o)-	задній прохід, пряма кишка
typhl(o)-	сліпа кишка
nephr(o)-	нирка
splen(o)-	селезінка
pyel (o)-	ниркова миска
cyst(o)-	сечовий міхур, мішок
cholecyst(o)-	жовчний міхур
choledocho-	загальна жовчна протока
cholangi(o)-	жовчна судина
metr(o)-, -metra, hyster(o)-	матка, матковий
-metrium	шар матки
salping(o)-	маткова труба
trachel(o)-	шийка матки
colp(o)-	піхва, вагіна
oophor(o)-	яєчник
oo- (oon-)	яйце
dacryocyst(o)-	слізний мішок
orchi-, -orchia, orchid-, -orchidia	чоловіча статева залоза, яєчко
my(o)-, mys-,	м'яз, м'язовий шар

-mysium	
chondr(o)-	хрящ, хрящовий
neur(o)-, neuri-	нерв, нервова система
aden(o)-	1. залоза; 2. лімфовузол; 3. аденоїди
mast(o)-, -mastia	молочна залоза, жіночі груди
sphygm(o)-	пульс
gyn(o)-, gynaec(o)-	жінка, жіночий
andr(o)-	чоловік
paed(o)-, -paedia	дитина, дитячий; методи лікування, виправлення
geri-, ger(o)-, geront(o)-	старий, похилого віку, старечий
omph(o)-, omphal(o)-	пуповина
myel(o)-	кістковий, спинний мозок
spir(o)-	дихання

**Терміноелементи, що позначають патологічні стани органів та тканин,
терапевтичні та хірургічні прийоми.**

Грецькі ТЕ	Значення
-(r)rhagia	кровотеча
-trophia	харчування
-ptosis	опускання, зміщення до низу
-ectasia, -ectasis	розширення, розтягнення
-stenosis	звуження
-sclerosis	затвердіння, ущільнення
-malacia	розм'якшення, ненормальна м'якість
-stasis	зупинка, застій
-kinesia, -kinesis	рух
-dynamia	сила, посилення
-cele	грижа
-lysis, -lyt-	1. порушення, розщеплення; 2. операція по звільненню органа від зрощень

-plastica	відновлювальна пластична хірургічна операція
-pexia	прикріплення, фіксація
tom(o)-, -tomia	шар, пошаровий; розтин, розріз
-ectomy	відтинання, видалення
-(r)rhapsia	накладання шва, зшивання
-stomia	створення штучного отвору, нориці або співустя
-eurysis; -eurynter	спосіб розширення органа; інструмент для розширення органа
-iatria, -iater	лікування
-schisis	розщеплення органа
-rhexis	розрив, руйнування органа
-desis	хірургічна операція зі створення нерухомості, укріплення положення органа
-clasia	хірургічна операція з руйнування частини тіла
-centesis	прокол, пункція
-privus	зумовлений відсутністю або видаленням органа

Вправи

1. Утворіть назви запальних захворювань, процесів наступної локалізації:

підшлункової залози; шлунка та кишечника; тонкого та товстого кишечника; нирок; сечового міхура; жовчного міхура; бронхів; плеври; головного мозку; глотки; гортані та трахеї; рота; носу; повіки; ниркової миски та нирки; матки; селезінки.

2. Утворіть назви пухлин, що розвиваються із тканин:

хряща; нирки; печінки; м'яза; залози; зуба; кісткового мозку; кістки; лімфатичних залоз.

3. Визначте терміоеlementи, поясніть їх значення.

A. Splanchnologia, splanchnoptosis, splanchnopexia, gastroenterologus, enterocolitis, colostomia, laparotomia, laparoscopy, gastrorrhagia, laparothoracotomy, gastrectasia, bronchiectasia, oesophagitis, gastroscopus, proctostenosis, pneumothorax, hysterectomy, salpingolysis, hydropneumothorax, colpeurynter.

B. Nephrotomia, pyelonephritis, nephropathia, cystoscopy, cholestasis, nephorrhaphia, pyeloma, cholecystoprivus, nephrectomia, omphalitis, dacryocystostenosis, cystoscopy, cystalgia, nephrologia, orchiptosis, nephrosclerosis, colpoplastica, salpingolysis, oophoroprivus, metroprivus, hysteroma.

В. Perichondritis, adenectomy, tonsillectomy, myotrophy, myalgia, neuropathic, phlebostenosis, adenomalacia, lymphadenomatosis, myocardium, neuritis, osteochondrosis, myasthenia, myoblastus, chondroblastoma, sphingogramma.

Г. Thoracotomy, cholekinesis, urethritis, ureteritis, renoprivus, dacryocystostenosis, angiostenosis, ureterographia, orchipexia, splenorraphia, laparocentesis, nephrorrhagia, nephrotomographia, nephrorraphia, arthrodesis, hydrotherapia, osteomalacia, rachioschisis, pneumorrhaxis, acroparalysis, gastroduodenitis, splenoptosis, tracheotomy.

4. Утворіть однослівні терміни з вказаним значенням на основі грецьких терміноелементів.

Розм'якшення головного мозку, спеціаліст з лікування чоловічих хвороб, біль в області прямої кишки, фіксація ободової кишки, спинномозкова грижа, розтягнення легень, м'яз серця, запалення серцевого м'яза, утворення зовнішньої нориці на нирці, видалення мигдалин, запалення слізного мішка, руйнування кістки, розщеплення хребта, рух жовчі, звуження жовчних судин, захворювання м'язів, біль у сечовому міхурі, запалення печінки, запалення ниркової миски та нирки, розтягнення нирки, звуження слізного мішка, пухлина сечового міхура, пристрій для дослідження сечового міхура, спеціаліст з лікування ниркових захворювань, наука про хвороби сечостатевої системи, наука про жіночі хвороби, поширене зображення, запалення сліпої кишки.

5. Визначте ТЕ (похідні основи) і поясніть їх значення:

А. Acidosis (*acidum* кислота), coniosis (гр. *konia* пил), pneumoconiosis, ascaridosis, mycosis (гр. *mykos* гриб), fibrosis (розростання волокнистої з'єднувальної тканини), osteofibrosis, tubercularis, lymphologia, lymphocytus, lymphocytosis, lymphocytoma, lymphoma, morphinismus, mercurialismus (хронічне отруєння ртуттю), prostatismus (синдром), arthrosis (хронічна хвороба), arthritis, nephrosis, nephritis, hepatosis (дистрофічні зміни), hepatitis, cholangitis, spondylosis (дистрофічні зміни), spondylitis, thrombocytosis, cretinismus (фр. *cretin* кретин), amoebiasis, pyelitis, helminthosis, silicosis (*silicium* кремній), myocardium, myocardiosclerosis, myocardiofibrosis, myositis, myoma, myoblastoma, ventriculitis, thrombosis, rhinitis, thrombocytus, thrombocytosis, sacromatosis (*sarcoma, atis n*), papillomatosis, varicosis.

Б. Omphalitis, typhlitis, oophoritis, dacryocystitis, trachelitis s. cervicitis, salpingitis, orchitis, gonarthrosis, diverticulosis (*diverticulum* дивертикул – випинання стінки порожнистого органу), diverticulitis, mastoiditis, thyreotoxicosis, sigmoiditis, thyreocytus, thyreoiditis, gigantismus, ureteritis.

В. Cheilosis, cheilitis, gingivitis s. ulitis, parodontitis, pulpitis, meloschisis, meloplastica, uranoplastica, geniohyoideus, genioglossus, odontoma, glossoptosis, papillitis, cheilognathouranoschisis, sinusitis maxillaris s. haighmoritis.

6. Перекладіть:

Hernia vaginalis, hernia subcutanea, lymphocytosis infectiosa acuta, colitis cystosa, colitis superficialis, resectio pylori, colitis ulcerosa non specifica, inflammatio fibrinosa, inflammatio purulenta, sarcoma osteogenum, chondromatosis ossium, punctio pancreatoduodenalis, ductus biliferi, hernia femoralis, refluxus intestinorenalis, splenitis maligna, pyelitis cystosa, pyelonephritis tuberculosa, bursitis articulationis genus, ankylosis dentium, albuminuria gravidarum, bursitis radiohumeralis, pyelonephrosis chronica, lien mobilis, splenopexia, carcinoma ovarii, carcinoma renis, carcinoma mammae, carcinoma fibrosum, carcinoma gigantocellulare, tumor malignus, tumor benignus, carcinoma hepatocellulare, refluxus caecoiliacus, nephrosis acuta, icterus hepatogenus, nephrosis congenita, ileus congenitus, pleuritis carcinomatosa, osteoarthritis senilis.

7. а) Утворіть в Nom. і Gen. sing. назви запальних захворювань, процесів наступної локалізації:

рота, язика, шлунку, очеревини, прямої кишки, сечоводу, нирок, селезінки, сечовипускного каналу, сечового міхура, жовчного міхура, головного мозку, гортані, оболонок головного мозку, трахеї, мигдаликів, суглоба, матки, ниркової миски, хребта, плеври, жовчних проток, підшлункової залози.

б) Утворіть в називному та родовому відмінках однини назви пухлин, що розвиваються із тканин:

хряща, кістки, м'яза, печінки, лімфатичної тканини (лімфи), зуба, епітелію, ендотелію.

8. Виокремте ТЕ, поясніть їх значення.

А. Splanchnologia, gastroenterologia, intestinoplastica, ileocoloplastica, laparotomia, laparothoracotomia, gastrectasia, bronchoectasis, vagotomia, spondylotomia, enteroptosis, proctospasmus, hydrotherapia, pneumonopexia, stenocardia, ileosigmoidostomia, pylorostenosis, choledochoplastica, phthisiatria (гр. *phthisis* сухоти, туберкульоз / чахотка, туберкулез), choledochostomia, colostoma, colostomia, acroparalysis, choledochogastrotomia, splenoptosis, hysteroscopia, tomographia, nephrotomographia, nephrostomia, splenitis, hepaticoduodenostomia, splenorrhaphia, osteomalacia, chondromalacia, splanchnoptosis, metroplastica, pancreatotomia, pancreatocholangiorentgenographia, thoracolaparotomia, thoracogastroschisis.

Б. Salpingolysis, patellodesis, renoprivus, thyreoprivus, ovariooprivus, dacryocystographia, colporrhaphia, metreurynter, salpingectomy, trachelotomia, rhachiotomia, thoracocentesis, cranioschisis, dacryocystostenosis, laparocentesis, arthrodesis, cardiorrhesis, spondylodesis, cholangioma, spondyloschisis, urethritis, hysterocervicotomia, ureterographia, ureterotomia, orchipexia, orchietomia, trachelotomia, diverticulectomia, salpingostomia, cholangitis, colpopexia.

9. Перекладіть:

гангренозна пневмонія, поверхнева пахова грижа, злоякісна пухлина, альвеолярний рак, шкірний рак, слизовий рак, рак легені, альвеолярна саркома,

численна геморагічна саркома, гострий апендицит, серозний гепатит, гнійний гепатит, сіднична грижа.

10. Утворіть латинською мовою терміни за поданим значенням.

А. Біль в області хребта, фіксація (блукаючої) нирки, опущення нирки, видалення матки, розтин черева, утворення зовнішньої нориці на нирці, розтин (паренхіми) нирки, фіксація ободової кишки, розтин (розріз) ободової кишки, накладання нориці на ободову кишку, зубна пухлина, спазм товстої кишки, видалення передміхурової залози, фіксація (блукаючої) селезінки, біль в області прямої кишки, фіксація прямої кишки; розм'якшення: кістки, хряща, головного мозку; пластична операція на гортані, розширення легенів, травма зуба, ускладнений карієс.

Б. Запалення: піхви, сигмоподібної кишки, пазухи; пластика піхви та проміжності, розрив піхви, висічення пупка, запалення слізного мішка, розширення слізного мішка, рентгенографія маткових труб, запалення маткових труб та яєчника, утворення оперативним шляхом отвору в матковій трубі, розширення піхви, руйнування кістки, інструмент для розширення прямої кишки, розщеплення хребта.

Префіксація у клінічних термінах. Утворення складноскорочених слів.

Префіксальне словотворення дуже характерне для іменників та прикметників клінічної тематики. Вносячи в слово закріплене за ним значення, префікс може вказувати на місце локалізації патології, наявність або ступінь вираження будь-якого відхилення від нормальної анатомічної будови або фізіологічного перебігу процесів в організмі людини.

Як правило, префікси притягуються до рідних з мови основ: грецькі – до грецьких, латинські – до латинських. Винятки бувають, але вони не часті.

Багато з префіксів, що беруть участь в утворенні клінічних термінів, ви зустрічали і раніше, в словах анатомічної тематики. Однак варто звернути увагу на те, що значення їх у складі клінічного терміна може абсолютно змінитися. Так, префікси *hyper-*, *hypo-*, *para-* та інші в анатомічних термінах вживаються виключно в «локальному» сенсі (над-, під-, близько-), тоді, як в клінічних термінах вони отримують нове, тільки там і реалізоване ними значення більшого або меншого вираження хворобливого явища, схожості з симптоматикою і тощо.

Як правило, префікси не використовують на стиках з основами сполучні голосні, навіть якщо там стикуються дві приголосні: *hypertrophia*, *ectopia*, *subluxatio* та ін.

Вміти правильно виокремити префікс у складному слові, особливо, якщо він знаходиться в середині складного терміна – дуже важливе уміння, яким вам необхідно опанувати.

Найважливіші префікси грецького походження.

Грецькі ТЕ	Значення
dys-	порушення, розлад
hyper-	прояв ознаки вище норми
hypo-	прояв ознаки нижче норми
eu-	прояв ознаки в нормі
a- (an-)	відсутність
syn- (sym-)	з'єднання, зрощення
en- (em-)	в, всередині
ec- (ex-)	поза, зовні
peri-	навколо
para-	1. біля; 2. схожість
epi-	над, зверху
anti-	проти
endo-	всередині
ecto-, exo-	зовні
meta-	1. позаду, після 2. перехід, зміна
mezo-	середній, проміжний

Найважливіші префікси латинського походження.

Грецькі ТЕ	Значення
super-, supra-	над, понад
sub-, infra-	під
inter-, intra-	між, всередині
dis-	розділення
des-, de-, se	відділення, видалення
in- (im-)	1. в, всередині 2. відсутність, видалення
contra-	проти
com- (con-)	з'єднання, зрощення
re-, retro-	позаду, за
prae-	перед, пред
post-	після

Лексичний мінімум

Терміни латинського походження

ablatio, onis f	відділення, відшарування
accessus, us m	припадок
defecatio, onis f	дефекація
compressio, onis f	компресія, сдавлювання
expectoratio, onis f	відхаркування
exsiccosis, is f	зневоднення
exsudatio, onis f	випотівання, виділення ексудату
extractio, onis f	витяг
extravasatio, onis f	крововилив
infectio, onis f	інфекція, зараження
invasio, onis f	інвазія, впровадження паразитів в організм
obliteratio, onis f	облітерація, зрощення
perforatio, onis f	перфорація
remissio, onis f	ремісія
retentio, onis f	затримка
retardatio, onis f	уповільнення
refluxus, us m	рефлюкс

Терміни грецького походження

anorexia, ae f	анорексія, відсутність апетиту
asphyxia, ae f	асфіксія, удушення
atresia, ae f	атрезія, відсутність (природного) отвору
diabetes, ae m	діабет
dyspepsia, ae f	диспепсія, розлад травлення
empathia, ae f	емпатія
exophthalmus, i m	екзофтальм, булькатість
syncope, es f	непритомність
 paresis, is f	парез

Вправи

1. Підберіть грецькі префікси, які збігаються за значенням з латинськими:

in-..., extra-..., com..., super..., inter-..., contra-.... .

2. Підберіть латинські префікси, які збігаються за значенням з грецькими:

a-..., syn-..., es-..., epi-..., endo-..., ecto-.... .

3. Проаналізуйте терміни з префіксами, поясніть значення.

A. Dysphagia, dysergia, dyssenergia, dysentria, hypotonia, hypertensio, periosteum, pericardium, endocardium, endocarditis, hypertrophia, atrophia, hypotrophia, eutrophia,

anaemia, anoxia, anoxaemia, hypoglykaemia, hyperthermia, syndactylia, paraotitis, ectopia, enophthalmus, exophthalmus, dysplasia, aplasia, hyperaemia, exoplasma, endometrium, endometritis, perimetrium, mesocolon, metaplasia, metastasis, endoscopia, phonendoscopus.

Б. Retropharyngeus, subcutaneus, praepatellaris, secretio, desinfectio, infraorbitalis, suprasternalis, praemortalis, interosseus, intercostalis, desensibilisatio, subscapularis, extrauterinus, impressio, inoperabilis, incurabilis, dysbacteriosis, hyposecretio, reinfectio, extracapsularis, hyperthyreosis, implantatio, reimplantatio, retropatellaris, evacuatio, exsudatio.

4. Запишіть терміни латинською мовою, поясніть їх значення.

А. Телепатія, телескоп, симпатія, апатія, антипатія, симетрія, гіпостаз, гемоліз, гідроліз, фагоцит, анестезіолог, стетоскоп, перископ, телефон, кінематографія, кардіодистрофія, неврастенія, гіпогеніталізм, енофтальм, екзофтальм, остеомієліт, фонендоскоп, фетоскоп, термокаутер, гомогенний.

Б. Ангідроз, епікард, перикард, дизурія, ішемія, ішурія, логастенія, логорея, сфігмометрія, гідронефроз, гастроррагія, альгоменорея, дісменорея, адинамія, тімома, спірометрія, міатонія, міотонія, міатрофія, міотрофія, дисфагія, дісхроматопсія, фотофобія, піорея, анемія, отит, риніт, офтальміт, пахіменінкс, лептоменінкс, доліхоцефалія, доліхоколон, гетероморфоз, некротомія, алергія, лактогенез, гіпермнезія, фонопедія, геміплегія, поліомієліт, поліоенцефаломієліт, геміглоссит.

Клініка III

Терміноелементи, що позначають функціональні та патологічні стани.

Грецькі ТЕ	Значення
bio-	життя, життєві процеси
-pnoë	дихання
-genesis, -genia, -genesia	народження, породження, походження, розвиток, генез;
-aesthesia	відчуття, чуття, чутливість
stheno-	сила
astheno- -asthenia	слабкість, ослаблення
-penia	недостача, зменшення кількості
-(r)rhoë -(r)rhoea	виділення, течія, витікання
-tonia	напруга, тонус
-plasia	утворення, розвиток тканини, клітини, органу
-tensio	тиск
-phagia	поїдання, поглинання, ковтання
-philia	любов, схильність
-phobia	боягузтво, відраза
-tropia	напрямок, напрям дії
-ergia, -urgia	діяльність, реактивність
phreno-, -phrenia	розум, розумові здібності
phrenico-	діафрагма
crino-, -crinia	відділення, виділення, секреція
psycho-, -psychia	що належить до душевних, духовних властивостей, до психіки
-plegia	удар, параліч
aetio-	що належить до причини хвороби
athero-	відкладення жиру, жироподібних речовин
morpho-	вигляд, форма, будова чого-небудь
-poësis, -poët-	вироблення чого-небудь (крові, сечі)
-mnesia	що належить до пам'яті

Терміноелементи, що позначають назви тканин, секретів, виділень.

haem(o)-, haemat(o)-	кров, наявність крові	aër(o)-	повітря
-aemia	кров, змінена за складом	oxy-, -oxia	кисень
cyt(o)-	клітина	tox(o)-	отрута
derm(p)-, dermat(o)-, -dermia	шкіра	sphygm(o)-	пульс
ur(o)-, -uria	сеча	top(o)-, -topia	місце, місце положення
chole-, -cholia	жовч	sial(o)-, -sialia	слина
pyo-	гній	copr(o)-	кал
hydr(o)-	вода, рідина (в органах)	galact(o)-, -galactia	молоко
hidr(o)-	піт; пот	lip(o)-	жир
onc(o)-	1. пухлина, 2. об'єм	sider(o)-	залізо
carcin(o)-	рак, ракова пухлина	lith(o)-, -lithiasis	камінь, наявність конкрементів;
		hist(o)-	тканина
		blasto-, -blastus	зародок, зародкові тканини

Вправи

1. Проаналізуйте терміни, виокремте їх складові елементи, поясніть значення.

А. Haematologia, haematuria, haematoma, haemorrhagia, haemolyticus, haematogenus, anaemia, hyperaemia, toxemia, uraemia, pyaemia, acetonaemia, ischaemia (гр. *ischo* – затримувати, перешкоджувати), galactosaemia, galactosuria, bacteriuria, pyuria, acetonuria, hyperkaliaemia, haemangoma, albuminuria, sideropenia, hypophosphataemia, histologia.

Б. Cardioplegia, nycturia (гр. *nycto* – ніч), cytopenia, cyanodermia, dermatologia, pyodermia, hyposthenia, asthenia, neurasthenia, asteomyelitis, paraproctitis, dyskinesia,

lipodystrophia, dyspepsia, chondroplasia, spasmophilia, chondrodystrophia, dermatomyositis, agalactia, aërophagia, nyctophobia, zoophobia, cheilophagia, psychotropus, neurotropus, aetiotropus, histologicus, uropoësis, lymphopoësis, myasthenia.

B. Sialorrhoea, diarrhea, apnoë, dyspnoë, hyperaesthesia, pyorrhoea, asphygmia, hydraemia, atherosclerosis, dyscholekinesis, acholia, haemopholia, chirurgia, coprostasis, galactostasis, leucopenia, leucocytosis, thrombopenia, throbocytosis, thrombosis, psychotherapia, endocrinologia, amorphous, dysmnnesia, amnesia, hypomnesia, retromnesia.

2. Утворіть латинською мовою терміни із заданими значеннями.

Вміст в крові (складових частин) жовчі; кров у грудній клітині; пухлина розвинута з жирової тканини; ускладнення ковтання; наявність гною в черевній порожнині; лікування кров'ю; запалення лімфатичного вузла; запалення шкіри; нагноєння шкіри; м'язова слабкість; пухлина, що виходить з потових залоз; вироблення сечі; порушення розвитку кісткового мозку; лікування повітрям; лікування киснем; нестача кисню; порушення живлення м'язів; відсутність реактивності; підвищена рухливість; запалення слинних залоз, виділення з носа; виділення (секрету, слизу) з вуха; підвищення кількості лімфоцитів; застій жовчі; руйнування клітин; відсутність чутливості; знижений тиск; знижений тонус м'язів; скупчення повітря і крові в перикарді; зменшене (ослаблене) дихання; запалення внутрішньої оболонки повік; запалення молочної залози; розлад сечовипускання; вимірювання пульсу; кишкова кровотеча; кровотеча з бронхів; різке підвищення кількості тромбоцитів; зумовлений відсутністю заліза; відсутність тону м'язів; відсутність дихання; вимірювання тиску; порушення місця розташування; направлений на щитоподібну залозу; наука про лікування хвороб душі.

3. Напишіть терміни латинською мовою, поясніть значення ТЕ.

Адинамія, динамометрія, гідропіоуретер, тимопатія, тимома, дизостоз, холедохолітотомія, біліоторакс, мезометрія, мезоколон, бронхоррагія, тромбоцитоз, тромбоцитоліз, гемоліз; вазографія, або аніографія; онкогенний, або бластомогенний; канцерогенний, ангідремія, кардіомонітор, спірометрія, респіраторний, аміотонія, аміотрофія, дискринія, офтальмоскопія, маммографія, мастопатія, уропоез, лімфопоез, піометра, гематокольпос.

4. Утворіть багатослівні терміни латинською мовою.

A. Дисплазія кульшового суглобу; девіація мізинця; патологічна рухливість суглобів; лікування гострого алергічного риніту; анемія (апластична, гемолітична, постгеморрагічна, залозодефіцитна); переливання крові внутрішньовенне; пролапс мітрального клапану; набутий гідрофтальм; загострення хронічного нефриту; запалення середнього вуха (середній отит); вроджена атрезія жовчних проток; розширення границь серця; дитячий церебральний параліч; спатистичний ревмокардит; вроджена парціальна анемія; прогресуюча геміатрофія обличчя; полікістозна дисплазія мозку; психогенна афонія.

Б. Глистова інвазія; множинні забої кінцівок; двосторонній екзофтальм; прободання виразки дванадцятипалої кишки; випадання прямої кишки і частини ободової кишки; міхурово-піхвовий свищ; заростання постоперативного свища; лікування цукрового діабету; неповне відхаркування мокротиння; ускладнення акту дефекації; внутрішньочерепний крововилив; забій мозку; емфізема легенів; здавлення грудної клітини (легень, нерва, спинного мозку); старече недоумство (dementia); лікування прихованого старечого психозу.

Клініка IV

Терміноелементи, що позначають різні фізичні властивості, якості, відносини й інші ознаки.

Грецькі ТЕ	Значення
aut(o)-	1. сам, свій, власний; 2. автоматичний
all(o)-	інший, змінений, незвичайний
heter(o)-	один з двох, інший, несхожий
home(o)-, homo-	схожий, однаковий, однорідний
is(o)-	рівний, відповідний, однаковий
anis(o)-	нерівний, невідповідний
atel(o)-	недорозвинений
pseud(o)-	не справжній
ne(o)-	новий
orth(o)-	1. прямий, вертикально направлений; 2. правильний, нормальне положення
tele-	далекий, віддалений
tel(o)-	закінчення, завершення
xer(o)-	сухий
therm(o)-, -thermia	теплий; відношення до температури
cry(o)-	холод, низька t°
pyr(o)-	жар; лихоманка
macr(o)-	великий, крупний
micr(o)-	малий, маленький
megal(o)-, -megalia	великий; збільшення
olig(o)-	малий, незначний, недостатній
poly-	багато, множина
hemi-	половина
mon(o)-	один
di-	два
tri-	три
pan-, pant(o)-	все, весь, цілком
lept(o)-	тонкий, ніжний
pachy-	щільний, твердий
platy-	плоский, широкий
brachy-	короткий, укорочений

dolich(o)-	довгий, подовжений
bathy-	глибокий
brady-	повільний
tachy-	швидкий, частий
chrom(o)- -chromia	1. колір, забарвлення; 2. той, що належить до хрому
chlor(o)-	1. зелений; 2. вміст хлору
leuc(o)-	білий; що належить до лейкоцитів
erythr(o)-	червоний; що належить до еритроцитів
cyan(o)-	синій, синюшний
melan(o)-	темний, чорний; що створює меланін
xanth(o)-	жовтий
poli(o)-	сірий; той, що належить до сірої речовини мозку
glyc(o)-	солодкий, наявність цукру, глюкози
necr(o)-	той, що омертвів; що належить до трупа

Примітка.

Початкові ТЕ *auto-*, *allo-*, *xeno-* у поєднанні з вільними опорними компонентами *-plastica* (пластика) і *-transplantatio* (пересадка) мають такі значення: *auto-* використання тканин або органів в межах того ж самого організму; *allo-* використання тканин або органів від іншої людини; *xeno-* використання тканин або органів тварин.

Вправи

1. Проаналізуйте за складом і поясніть терміни.

A. Autohaemotherapy, bradycardia, tachypnoe, pancytopenia, macrohaematuria, polyuria, oliguria, oligophrenia, schizophrenia, acromegalia, hyperthermia, aerophagia, cyanoderma, erythrocytosis, erythropenia, xeroderma, xerophthalmia, bathypnoe, leptomeningitis, dyschromatopsia, microgenia, pachymeninx, thermometria.

Б. Microcephalia, dolichocephalia, allergia, anisoacria, atelodontia, pseudotumor, neonatus, panophthalmitis, monophobia, polydactylia, oligodactylia, leukaemia, leucosis, melanoma, xanthopsia, dysopsia, macropsia, biopsy, orthopaedus, hypoglycemia, poliomyelitis, necrodermia, hemisphaerium, cryotherapy, thermoplegia.

В. Thermophilia, brachycephalia, bradysystolia, tachysystolia, hypoxia, acrocyanosis, neoplasma, oxyhaemometria, polyangiitis, polymastia, pancarditis, necrotomia, autopsy, lactogenesis, polioencephalomyelitis, adentia, cheilorrhagia, pachydermia.

2. Виокремте ТЕ, поясніть їх значення.

А. Гетеротипія (атипова локалізація тканин), ізотоп, гетерохромія, неофілія, неофобія, неонатологія, меланома, ксерофтальмія, брахіспонділія, брадісистоля, тахісистоля, гомеостаз, гіпоксія, акроціаноз.

Б. Мієлосклероз, акроостеоліз, ацідофільний, макроспонділія, телерент-тенотерапія, псевдоретинобластома, неоплазма, психотерапія, оксигемометр, оксигемограф, тонометрія, топографічний, панофтальміт, фармакотерапія, фармакоангіографія, психосоматика, психогігієна, геронтопсихіатрія, поліангіїт, поліартеріїт, поліартрит, полімастія, поліневрит, полірадикулїт, панкардит.

3. Утворіть однослівні латинські терміни із заданим значенням.

Знижений вміст калію в крові, розлад сечовипускання, порушення чутливості, відсутність дихання, розлад живлення, підвищення тиску, малі розміри селезінки, збільшення печінки, сухість губ, розширення бронхів, опущення нутрощів, понижений вміст кисню в крові, почастишання серцевих скорочень, брак еритроцитів, рентгенологічне дослідження жовчного міхура, біль в сечовому міхурі, запалення близькоміхурових тканин, видалення зуба, огляд тіла, незначне виділення сечі, рясне виділення сечі, великі розміри голови, виділення слини, порушення розвитку кісток, псевдожовтяниця, запалення внутрішньої оболонки вен, запалення всіх вен, еритема кільцеподібна (ексудативна, вузлувата), гноєрідний, запалення сірої речовини спинного мозку, гнійне запалення повіки.

4. Перекладіть латинською мовою багатослівні терміни.

Емфізема легенів, юнацький прогресивний параліч, ортостатична непритомність, туберкульозна емпієма, гематома головного мозку, травматична анемія, гіперглікемічна кома, геморагічна анемія, асистоля передсердя, хронічна атрофія м'язів, перитонзиллярний абсцес, гіпертрофічний гінгівіт, гострий поліомієліт, санація порожнини рота, гіперплазія кісткового мозку, підшкірна ін'єкція, внутрішньовенна ін'єкція, гостра серцева недостатність, набутий ревмокардит, вроджена вада серця, пастозність обличчя, розширення меж серця, струс головного мозку, дитячий мозковий параліч.

5. Перекладіть терміни українською мовою, а потім скажіть те ж саме за допомогою грецьких терміноелементов:

ruptura vaginae, descensus uteri, amputatio mammae, inflammatio purulenta tubae uterinae, tumor nodi lymphatici, induratio musculi cordis, dolor dentium.

Самостійна підготовка до заліку з клінічної термінології

1. Проаналізуйте за складом слова з префіксами, поясніть їх значення:

acholia, dystrophia, epidermis, perigastritis, symbiosis, endarterites, paracystitis, hyposecretio, hypoxia, ectoderma, infrapatellaris, extracardialis, exophthalmos, enophthalmus, reinfects, pararenalis; supraorbitalis, dysbacteriosis, peritonsillaris, synergia, intracranialis, subscapularis, praenatalis, internatalis, postnatalis, hypoqalcaemia, periarterialis, dyskinesia, hypothermia, intervertebralis, hypaesthesia, exoplasma, metaplasia.

2. Вставте пропущені частини слів, використовуючи префікси:

А Грецького походження:

1. Послаблення (відсутність) тону – ...tonia.
2. Підвищена напруга – ...tonia.
3. Знижена напруга – ...tonia.
4. Підвищений вміст цукру в крові – ...glykaemia.
5. Знижений вміст цукру в крові – ...glykaemia.
6. Порушення нормальної флори кишечника – ...bacteriosis.
7. Запалення внутрішньої оболонки артерії – ...arteriitis.
8. Зупинка виділення жовчі – ...cholia.
9. Навколощитовидний –... thyreoideus.
10. Підвищена функція щитовидної залози – ...thyreosis.
11. Знижена функція щитовидної залози – ...thyreosis.
12. Надбугорний – ...thalamicus.
13. Запалення тканини навколо сечового міхура – ...cystitis.
14. Навколосерцева сумка – ...cardium.
15. Порушення живлення м'язів – муо...trophia.
16. Нормальне харчування – ...trophia.
17. Серозна оболонка внутрішньої поверхні серця – ...cardium.
18. Втрата (відсутність) апетиту – ...orexia.
19. Розташований біля сечовидільного каналу – ...urethralis.
20. Зрощення пальців – ...dactylia.

Б. Латинського походження:

1. Позаклітинний – ...cellularis.
2. Підключичний – ...clavicularis.
3. Підшкірний – ...cutaneus.
4. Розташований всередині трахеї – ...trachealis.
5. Передлихорадний – ...febrilis.
6. Підгострий – ...acutus.
7. Внутрішньочерепний – ...cranialis.
8. Вдих – ...spiratio.
9. Міжключичний – ...clavicularis.

10. Передродовий – ...natalis.

3. Допишіть відсутні частини терміну:

біль вздовж нерву – neur...ia;

утруднення ковтання – dys...;

зменшення кількості лімфоцитів у крові – lympho...;

білокрів'я – ...aemia;

оперативний розтин трахеї – tracheo...;

розширення артерії – arterio...;

інструментальне дослідження бронхів – broncho...;

розширення бронхів – bronch...;

розростання органу за рахунок його надмірного живлення – hyper...;

використання в лікувальних цілях прогрівання (високочастотними) токами (буквально: за допомогою тепла) – dia...;

порушення сумісної діяльності органів – dyssyn...;

знижена реактивність організму – hyp...;

відновлююча операція на гортані – ...plastica;

зшивання сухожиллів – tendo...;

розширення лімфатичних судин – ...angioectasia;

запалення повіка – ...itis;

вимірювання тазу – pelvi...;

уповільнення серцевого ритму – ...cardia;

прискорення серцевого ритму – ...cardia;

грибкове враження слизової рота – ...mucosis;

оперативне видалення зоба – strum...;

біль в суглобі – ...algia;

судинний невроз – ...neurosis;

вирізання райдужної оболонки – irid...;

інструментальне дослідження слизової оболонки шлунку – gastro...;

опускання повіка – ...ptosis;

захворювання нирок – nephro...;

розділ медицини, що вивчає захворювання крові – haemato...;

виправлення дефектів мови – ...paedia;

захворювання кровоносних судин – angio...;

викликаний патологією печінки – ...genus;

запалення навколосерцевої сумки – peri...;

інструментальний огляд внутрішньої поверхні сечового міхура – ...o...scopia;

повітряна терапія – aëro...;

звуження бронхів – broncho...;

проникнення бактерій в кров – bacteri...;

розумова відсталість – ...phrenia;

графічне зображення м'язової роботи – тую...;

оперативне утворення нориці товстої кишки – ...stomia.

4. Запишіть терміни латинською мовою, поясніть їх значення.

Дистонія, поліурія, гастростомія, лейкоцитоз, неврастенія, ренопривний, холецистостомія, міастенія, екзомал, флєбектазія, гіпертрофія, дисфагія, ендометрій, патологія, аеропривний, гіперестезія, ендофлєбіт, аплазія, гепатома, ангіогенний, асфіксія, анемія, тонзиллектомія, ларингостеноз, цистоскоп, лапаротомія, ятрогенний, остеомієліт, поліомієліт, гіпоксемія, геморагія, нефроптоз, оксигенотерапія, монофобія, хондродисплазія, аерофагія, гіпоксія, фетоскоп.

5. Розберіть терміни за складом, поясніть їх значення.

А. Spondylotomia, neuralgia, asthenia, anuria, apathia, urologia, thermoplegia, bronchospasmus, tracheotomia, arachnoiditis, leucopenia, erythrocytosis, cystostomia, cytologia, neonatologia, transbuccalis, corpnarospasmus, vulvitis, tracheleurynter, craniotomia, salpingoophoritis, encephalogramma, colpeurynter, stomatomycosis, neuropathia, odontalgia, palatoschisis, haemangioma, cholangitis, cholecystitis, osteodystrophia, gastrorrhagia, endocarditis, haemolysis, oliguria, pyometra, hydrolysis, hypokaliaemia, necrodermia, hyperthermia, mesocolon, subfebrilis, pancreonecrosis, phrenicotomia, orchitis, nephrorrhaphia.

Б. Endometritis, angiogramma, otitis, perimetritis, adenectomy, rhinitis, hysteroma, ophthalmoplegia, tracheloma, cystoplegia, lymphadenitis, exogenous, endogenous, nephroptosis, thoracotomia, pneumosclerosis, polyotia, spasmophilia, haemophilia, lipoma, dystrophia, anergia, photophobia, hydrocephalia, keratomalacia, dacryocystorhinostomia, endophlebitis, oesophago-gastroduodenoscopy, otorhinolaryngologus, gastroenterologia, ectopia, hydrotherapia, craniometria, reinfectio, aphagia.

6. Складіть однослівні терміни із заданими значеннями.

А. Розлад сечовипускання, опущення внутрішніх органів, гній в сечі, синюшність шкіри, відсутність чутливості, водянка голови, різність розміру кінцівок, пухлина залози, збільшення розмірів печінки, розлад травлення, прилад для дослідження внутрішніх звуків, уповільнення серцевого ритму, мала кількість (нестача) еритроцитів, лікування водою, сухість шкіряних покривів, запалення всіх вен, виділення незначної кількості сечі, ушивання піхви, застій жовчі, нестача калію в крові, зумовлений відсутністю заліза.

Б. Розлад утворення кісткової тканини, направлений на причину захворювання, м'язова слабкість, підвищення кількості тромбоцитів, утруднення руху жовчі, відсутність пульсу, зупинка дихання, ускладнення ковтання, багатовухість, багатопалість, підвищене кровонаповнення, сильна кровотеча, відсутність живлення (харчування), запалення маточних труб і яєчників, розлад бактеріальної флори, бактерії в сечі, порушення сумісної діяльності, знижена чутливість, наука про захворювання носа, зниження розумових здібностей, розлад

дихання, нагноєння шкіри, недолік лейкоцитів, звуження заднього проходу, руйнування клітин кісткового мозку, застій молока, видалення нирки, розтягнення бронхів, фіксація селезінки, видалення матки, зрощування яєчок, велика чисельність молочних залоз (багатососковість), порушення живлення кісткового мозку, клітка хрящової тканини.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ТА РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Основна:

1. Латинский язык и основы медицинский терминологии : учеб. для мед. учеб. заведений III – IV уровней аккред.] / Л.Ю.Смольская, П.А. Содомира, Дз.Ю. Коваль-Гнатив и др.] ; под.общей ред. Л.Ю. Смольской. – К. : ВСИ “Медицина”, 2015. – 456 с.
2. Латинська мова та основи медичної термінології : нац. підруч. для студ. вищ. мед. навч. закл. / Л. Ю. Смольська [та ін.] ; за ред. Л. Ю. Смольської. - 3-тє вид., переробл. и допов. - Київ : Медицина, 2016. - 472 с.
3. Латинська мова та основи медичної термінології : навч. посіб. для студ. I курсу мед. ф-тів / уклад. : А.К. Куліченко, Ю.С. Скрипник, І.О. Хітрова. – Запоріжжя : ЗДМУ, 2015. – 275 с.
4. Латинська мова: методичний посібник для викладачів / Т.В. Тітєвська, О.О. Хабарова, Ю.С. Скрипник. – Запоріжжя, 2015. – 115 с.
5. Латинська мова. Модуль I : зб. тестових завдань для студентів мед. ф-тів / Т.В. Тітєвська, М.Є. Мартянова, Ю.С. Скрипник, О.О. Хабарова. – Запоріжжя, 2016. – 76 с.
6. Латинська мова. Модуль 2 : зб. тестових завдань для студентів мед. ф-тів / Тітєвська Т. В., Скрипник Ю.С., Хабарова О.О. – Запоріжжя, 2016. – 83 с.
7. Практикум за латинської мови. Частина I. Анатомічна термінологія : для студентів I курсу медичних факультетів / уклад. : А.К. Куліченко, Ю.С. Скрипник, І.О. Хітрова. – Запоріжжя : ЗДМУ, 2014. – 208 с.
8. Практикум за латинської мови. Частина II. Клінічна термінологія: для студентів I курсу медичних факультетів / уклад. : А.К. Куліченко, Ю.С. Скрипник, І.О. Хітрова. – Запоріжжя : ЗДМУ, 2014. – 164 с.
9. Практикум за латинської мови. Частина III. Фармацевтична термінологія: для студентів I курсу медичних факультетів / уклад. : А.К. Куліченко, Ю.С. Скрипник, І.О. Хітрова. – Запоріжжя : ЗДМУ, 2014. – 164 с.
10. Практикум за латинської мови в таблицях і вправах: для студентів I курсу медичних та фармацевтичних факультетів / уклад. : А.К. Куліченко, Ю.С. Скрипник, І.О. Хітрова. – Запоріжжя : ЗДМУ, 2014. – 106 с.
11. Світлична Є.І. Латинська мова : підруч. для студ. вищ. навч. закл. / Є.І. Світлична, І.О. Толок. – Х. : Вид-во НФаУ : Золоті сторінки, 2004. – 404 с.

Додаткова:

1. Авксентьева А.Г. Латинский язык и основы терминологии / А.Г.Авксентьева. – 3-е изд., доп. – Ростов н/Дону : Изд-во “Феникс”, 2002. – 288 с.

2. Арнаутов Г.Д. Медицинская терминология : словарь на пяти языках / Г.Д. Арнаутов. – 4-е изд., испр. – София : Медицина и физкультура, 1979. – 944 с.
3. Бабичев Н.Т. Словарь латинских крылатых слов / Н.Т. Бабичев, Я.М. Боровский. – 4-е изд., испр. и доп. – М. : Русский язык, 1999. – 784 с.
4. Беляева О. Латинська мова з основами рецептури і клінічної термінології : навч. посібн. для студ. вищ. мед. навч. закл. / О. Беляева, І. Сологор. – К. : ВСВ “Медицина”, 2011. – 256 с.
5. Закалюжний М.М. Посібник з анатомічної і клінічної термінології : навч. посіб. для студентів, інтернів мед. ін-тів та курсантів ін-тів удосконалення лікарів / М. М. Закалюжний, М. А. Андрейчин. – К. : Здоров’я, 1993. – 223 с.
6. Козовик І.Я. Латинська мова : підручник для студ. мед. вузів / І.Я. Козовик, Л.Д. Шипайло. – 2-е вид., перероб. – К. : Вища школа, 1993. – 243 с.
7. Нечай М.Н. Латинский язык для лечебных факультетов : учеб. пособие / М.Н. Нечай. – Ростов н/Д : Феникс, 2007. – 476 с.
8. Ривкин В.Л. Медицинский толковый словарь / В.Л. Ривкин. – М. : Медпрактика, 1999. – 208 с.
9. Шабанова Н.Ф. Клиническая терминология (методическое пособие для студентов I курса лечебного и педиатрического факультетов) / Н.Ф. Шабанова, И.Г. Крамаренко, М. Н. Нечай. – Тюмень, 1998. – 103 с.
10. Цимбалюк Ю.В. Крылаті латинські вислови / Ю.В. Цимбалюк, Г.О. Краковецька. – К. : Вища школа, 1976. – 191 с.
11. Чернявский М.Н. Латинский язык и основы медицинской терминологии / М.Н. Чернявский. – М. : Медицина, 2004. – 448 с.

ДОДАТКИ

Додаток І.

Додаткові вправи з клінічної термінології

Inspectio universalis. Morbi interni

1. Перекладіть.

A. Habitus asthenicus, eruptions polytopicae, hypotonia musculorum abdominis, decubitus necrotici, pastositas communis, ablatio retinae, constitutio neuropathica, pastositas textuum faciei, exophthalmus unilateralis, allergia alimentaria, obesitas alimentaria, inedia medicinalis, difficultas actus defecationis, facies Basedovica, facies phthisica, facies nephritica, venter propendens, tumores nodorum inguinalium, palpātio strumae, auscultation thoracis, atrophia musculorum senilis, turgor textuum implenus, tensio venosa incomplete, sensibilitas dolorosa, laesio sensibilitatis gustatoriae (olfactoriae, cutaneae).

Б. Curatio ulceris gastris, perforation ulceris duodeni, exacerbation otitidis mediae purulentae, struma toxica diffusa, punctio lumbalis, exiccosis acuta, acetonuria diabetica, retention urinae, coma hyperglykaemicum, insufficientia renalis acuta, hernia diaphragmalis, prolapsus recti, refluxus gastroesophageus, punctio membranae tympanicae, cirrhosis hepatic biliaris, stupor psychogenus, leptomeningitis serosa acuta, sclerosis angiogena, dystonia vascularis thyreopriva, resectio gastris pyloroantralis, ulcus perforans, obnubilatio mentalis, vomitus cruentus (haematemesis), vomitus fontaneus (hyperemesis), cachexia strumipriva, febris hectica.

2. Перекладіть латинською мовою.

Гематома головного мозку, гемолітична кома, катаральний гострий риніт, хронічна атрофія м'язів, абсцес лімфатичних залоз, застійна ксантохромія спинномозкової рідини, гострий заглотковий абсцес, позаочеревинна лапаротомія, гіпертрофічний гінгівіт, кровоточивість ясен, піелоретроперитонеальний рефлюкс, внутрішньовенне переливання крові, злоякісна пухлина печінки, множинна геморагічна саркома, очеревинна грижа, неспецифічний виразковий коліт, конституційне ожиріння, загострення хронічного ентероколіту, лікування хронічних запорів, вторинний хронічний піелонефрит, лікування старечого маразму, гострий нирковий асцит.

Morbi cordis et organum respirationis

1. Перекладіть.

A. Cor horizontale, cor pendulum, dystonia vasculosa, vasculitis haemorrhagica, vitium cordis congenitum, prolapsus valvulae mitralis, hypertrophia myocardii, dilatatio marginum cordis, dystonia vegetovasculosa, curatio morbi ischemici cordis, aplasia valvae mitralis aortae, pulsus deficiens, insufficientia cardiovascularis, collapsus cerebri, endaortitis et arteriitis ramorum arcus aortae, asystolia atriorum, status praeinfarcticus, infarctus myocardii transmuralis, ruptura septi interventricularis, atherosclerosis

arteriarum coronarium et aortae, extrasystolae ventriculares polytopicae, ictus cordis, mors clinicalis, facies mitralis.

Б. Бактеріальний ревмокардит; набутий порок клапанів аорти; лікування гострого інфаркту міокарда; хронічна аритмія; гостра судинна недостатність, або колапс; закриття артеріального протоку; надшлуночкова тахікардія; інфекційний міокардит; поворотний первинний ендокардит; гіпертензія коронарних судин; серцева астма; вислухання серця; внутрішньосерцеве переливання крові; артеріальна гіпертензія; внутрішньочерепний крововилив; емболія легеневої артерії.

В. Curatio asthmatis bronchialis, exacerbatio bronchitidis chronicae, laryngotracheitis acuta, curatio pharyngitidis purulentae, tuberculosis pulmonum cavernosa, insufficientia cardiopulmonalis, stenosis trunci pulmonalis, punctio pulmonum, induratio fusca pulmonum, ronchi humidi, murmur respiratorium, curatio pneumoniae chronicae, complicatio pneumoniae bilateralis, syndromum asthmaticum, intoxicatio phthisica acuta, exacerbatio rhinitidis allergicae, intubatio tracheae, bronchoectasia congenita, pleuritis carcinomatosa, cancer pulmonis, pneumonia serosa fibrinosa, expectoratio sputi implena.

Г. Прикоренева пневмонія, крепітація в легенях, вологе відхаркування, утруднення дихання, стрептококовий фарингіт, лікування перитонзиллярного абсцесу, катар верхніх дихальних шляхів, обструктивний бронхіт, гостре респіраторне захворювання, асфіксичний синдром, були легенів, гнійне мокротиння, бронхіальний спазм, обтурація легені, гангрена легені, ускладнення гострої часткової пневмонії, дифузний абсцес легені, кровохаркання при туберкульозі, свистячі хрипи, аденоїдний габітус, цироз легені або інтерстиціальна пневмонія.

Morbi columnae vertebralis, ossium et articulationum. Curatio traumatum

1. Перекладіть.

А. Contractura articulationis acquisita, chondromatosis ossium, bursitis articulationis genus, bursitis radiohumeralis, osteoarthrosis senilis, osteomyelitis haematogena acuta, trauma cerebri, protrusio discorum intervertebraliu, lumbago acuta, vulnus punctum, ulceratio vulneris purulenti, fractura longitudinalis cruris, arthritis deformans, luxatio articulationis talocruralis, immobilitas articulationum membrorum, paralysis plexus brachialis, repositio articulationum brachii, luxatio inveterate, luxatio habitualis traumatica, luxatio incompleta seu subluxatio, sensibilitas dolorosa, trepanatio cerebri, incarceratio cerebri.

Б. Лікування деформуючого артриту, нерухомість суглобів (анкілоз), переміжна кульгавість, сколіоз грудного відділу хребта, загострення хронічного поліартриту, внутрішньочерепна травма, вивих стегна, лікування старечого остеопорозу, закритий перелом гомілки, поперечний перелом стопи, розтягнення зв'язок коліна, лікування гнійних ран, посттравматична гематома головного мозку,

відкритий перелом ребра, посттравматична кіста, виймання чужорідного тіла, вогнепальне поранення тулуба, опіки та обмороження.

Morbi cutis. Morbi infectiosi

1. Перекладіть.

A. Eruptiones cutaneae, eruptio allergica, eruptio papulosa, herpes zoster, ulceratio cutis cruris, eczema herpetiforme, urticaria allergica, curatio pediculosis et scabiei, erysipelas chronicum, curatio psoriasis, curatio vulvitidis herpeticae, neurodermitis diffusa, bullae multiplices, curatio furunculosis polytopicae acutae, vitilignes polytopicae, vitiligo rosea (punctata, reticularis), inflammatio cutis erysipelatosae, herpes tonsurans, acnae vulgares, acne indurate.

Б. Curatio typhi abdominalis, infectio adenoviralis acuta, infectio streptococcica, vaccinum contra rabiem (antirabicum), complicationes grippi, hepatitis epidemica seu morbus Botkini, curatio dysenteriae, focus infectionis, complicationes hepatitis infectiosae, serum antitetanicum, lupus vulgaris exulcerans, febris flava.

В. Лікування герпетиформного гепатиту, загострення хронічного нейродерміту, гострий кандидомікоз, спадкова екзема кінцівок, протигрибковий засіб, лікування гострого розповсюдженого фурункульозу, плоский рожевий лишай, губний герпес, виразковий вовчак, вітиліго кінцівок, пігментний невус, несправжньоцифілітичні папули, простий герпес.

Г. Протидифтерійна сироватка, гострий інфекційний кон'юнктивіт, симптоми поворотного тифу, лікування вірусного гепатиту В, кривавий стул, лікування глоткової дифтерії, інфекційний артрит, симптоми грипу: жар, суглобовий та головний біль, блювання, втрата апетиту.

Morbi gynaecologici. Pathologiae graviditatis. Partus

1. Перекладіть.

A. Examinatio uteri manualis, uterus bicornis, erosio cervicis uteri, inflammatio ovarii, curatio adnexitidis bilateralis, vaginosis bacterialis, distractio cervicis uteri, hyperplasia ovariorum, amputatio uteri alta, extirpatio uteri supravaginalis, descensus uteri, prolapsus uteri partialis, carcinoma ovarii, pastositas perinaei, syndromum climactericum, pubertas praecox (tarda), sterilitas absoluta (endocrinica), sepsis postabortiva.

Б. Vomitus (emesis) gravidarum, hydrops gravidarum, toxicosis gravidarum praecox (tarda), graviditas extrauterina (abdominalis, tubaria, ovarica), curatio anaemiae haemorrhagicae acutae, anoxia foetus, situs foetus activus, anaemia sideropriva gravidarum, graviditas complicata; complicationes graviditatis: exacerbatio

pyelonephritidis, pastositas membrorum, vomitus; signa toxicosis gravidarum praecocis: somnolentia, nausea, vomitus matutinus, salivatio magna, fastidium cibi et odorum.

В. Partus praecox (imminens), sectio caesarea, dolores et partum, labores post partum, extractio foetus, clunes praeviae, partus immaturus (prematurus), partus per vias naturales, hydrops foetus universalis, separatio placentae manualis, accretio placentae, sepsis puerperalis, inertia uterina, mors intrauterina.

2. Перекладіть.

А. Розрив маткової труби, лікування міоми матки, злоякісна пухлина яєчника, гіпоплазія піхви, рак шийки матки, загин матки, опущення передньої стінки піхви, сечостатевий герпес, множинні кісти яєчників, лікування жіночого безпліддя, звичний викидень.

Б. Загроза викидня, кримінальний аборт, переношена вагітність, затримка розвитку плаценти, розрив маткової труби, внутрішньоутробна гіпоксія плода, косе положення плода, головне передлежання, уроджений набряк плода, ускладнення вагітності: токсикоз, водянка плода, набряклість, загострення захворювань нирок, анемії новонароджених.

В. Патологічні пологи, розрив промежини, ускладнення при пологах, прирощення плаценти, ручне відділення плаценти, передчасні перейми, післяпологові перейми, внутрішньоматкове переливання крові, інтернаціальна асфіксія плода, великий плід, постгіпоксична енцефалопатія новонароджених.

Morbi pueriles

1. Перекладіть.

А. Morbi neonatorum, syndromum mortis subitae, phlegmone necrotica neonatorum, situs viscerum inversus, adipositas communis, diathesis exsudativa, exacerbatio stomatitidis haemorrhagicae, intertrigines plicarum inguinalium, defecatio irregularis, microclysmata et constipationes, spasmophilia chronica, curatio febris intermittens, invasio helminthica, expulsio heminthorum, retardatio mentalis, forma latens morbi, signa secundaria morbi, desquamatio cutis buccarum, hypotonia rachitica, purpura trombocytopenica, allergia medicamentosa, glaucoma juvenile, complicationes parotitidis, salivatio maxima, retentio testis seu criptorchismus, pemphigus neonatorum epidemicus, pertussis acuta, tussis convulsiva, trauma obstetricum capitis, excoriatio umbilici, motiones inordinatae, cutis marmorata.

Б. Прогресуюча гідроцефалія, лікування рахітичної міопатії, гемолітична хвороба новонароджених, фізіологічна жовтуха новонароджених, психогенна ніктурія, вологий кашель, лікування сухого хронічного кашлю, гіпоксичний акроціаноз кінцівок, гостра діарея, ацетонемічне блювання при діабеті, конвульсивний кашель, вдихання чужорідного тіла, інвагінація клубової кишки, уроджена кишкова непрохідність, хронічні запори, ціаноз дистальних відділів

кінцівок, лущення шкіри щік при діатезі, підгострий рахіт, лікування скарлатини (кору, вітряної віспи), симптоми коклюшу: почервоніння ротової порожнини, хронічний конвульсивний кашель, жар, опухання глотки та мигдаликів, ацетонемічне блювання, гіпоксичний акроціаноз кінцівок, шлунково-стравохідний рефлюкс, інвагінація клубової кишки.

Стійкі медичні вирази.

Anamnēsis morbi	анамнез хвороби
Anamnesis vitae	анамнез життя
Caput Medūsae	“голова Медузи”, фігура змієподібних розширених вен навколо пупка (спостерігається при цирозі печінки)
Casus (extra)ordinaries	не(звичайний) випадок
Causa mortis	причина смерті
Cetēris parībus	за інших рівних (умов)
Circūlus vitiōsus	хибне коло (безвихідне становище)
Cor bovīnum	“бичаче серце” (дуже різке зміщення меж серця у всі сторони при пороках серця, кардіосклерозі)
Decursus morbi	перебіг хвороби
Delirium tremens	“тремтяче марення”, загальне тримтіння як наслідок алкогольного психозу
Diagnōsis ex juvantībus	діагноз на основі допоміжних засобів
Diagnōsis ex nonentībus	діагноз за результатом шкідливої дії лікування
Diagnōsis ex observatiōne	діагноз на основі спостереження
Diagnōsis praecox	ранній діагноз
Diagnōsis probabīli	діагноз попередній, приблизний
Diagnōsis sub operatiōne	діагноз при операції
Exītus letālis	смертельний кінець
Facies Basedovīca	“Базедове обличчя”, обличчя хворого, який страждає на гіперфункцію щитоподібної залози
Facies Hippocratica	“обличчя Гіпократата”, зміна рис обличчя, пов’язана з агонією
Foetor ex ore	неприємний запах з рота
Impotentia generardi	чоловіче безпліддя
In loco dolente	у хворому місці
Intervalla lucīda	світлі проміжки; проміжки, під час яких у душевнохворих відновлюється нормальне мислення
Locus morbi	місце хвороби
Mania grandiose	манія величі
Nec mora est	негайно
Non compos mentis	який не володіє розумом, не в здоровому глузді
Per os	через рот

Per rectum	через пряму кишку
Per vias naturāles	через природні шляхи (про пологи)
Post mortem	після смерті
Pro analysi	для аналізу
Pro diagnōsi	для діагнозу
Pro narcōsi	для наркозу
Probatio liquidissima	найочевидніший доказ
Prognōsis bona	добрий прогноз
Prognōsis dubia	сумнівний прогноз
Prognōsis mala	поганий прогноз
Prognōsis optima	найкращий прогноз
Prognōsis pessima	найгірший прогноз
Ratio medendi	спосіб лікування
Restitutio ad integrum	відновлення в цілості (повне видужання)
Retardatio mentālis	затримка розумового розвитку
Risus sardonicus	“сардонічна посмішка”, скорочення мімичних м’язів обличчя при правці, судомна гримаса
Rubor, tumor, calor,	почервоніння, набряки, жар, біль і порушена функція (клінічні ознаки запалення)
dolor et furtio laesa (symptomata clinica inflammationis)	
Signum morbi	ознака хвороби
Spes reconvalescendi	надія на одужання
Status communis	загальний стан
Status idem	стан той же
Status praesens (aegrōti)	теперішній стан (хворого)
Sub operatiōne	під час операції
Sui generis	свого роду (своєрідний)
Syndrōmum abstinentiae	похмільний синдром
Ultima ratio	останній довід (на користь будь-чого)
Veto	забороняю

Систематичний словник**1. Людина.**

aesthesio-, *-aesthesia* – почуття, відчуття, чутливість;
alg-, *-algia*, *-algesia* – хвороблива чутливість, біль;
andro-, *-andria* – чоловік, чоловічий;
anthropo- – людина;
bio- – життя, життєві процеси;
blasto-, *-blastus* – зародок, бласт (рання ембріональна стадія); зачаток;
cyto-, *-cytus* – клітина;
ergo-, *-ergia*, *-urgia* – 1) той, що належить до дії; 2) діяльність;
geno-, *-genesis*, *-genesia*, *-genia* – народження, походження, розвиток;
geri-, *gero-*, *geronto-* – старий, старечий;
gyno-, *gynaeco-* – жінка, жіночий;
-gnosis, *-gnosia* – 1) знання, наука; 2) здатність дізнаватися, знати;
-mnesia – пам'ять;
histo-, *histio-* – тканина;
paedio-, *paedo-* – дитина, дитя, дитячий;
psycho-, *-psychia* – той, що належить до душевних, духовних властивостей;
sphygmo-, *-sphygmia* – пульс;
toco- – пологи.

2. Частина тіла.

abdomino- – живіт;
acro-, *-actria* – дистальний відділ частини тіла, кінцівка;
arthro- – суглоб;
brachi- – плече;
cephalo-, *kephalo-*, *-cephalia*, *-kephalia* – голова;
cervico- – шийка;
cheilo-, *-cheilia* – губа;
cheiro-, *chiro-*, *-cheiria*, *-chiria* – рука;
cyto-, *-cytus* – клітина;
dactylo- – палець;
dermo-, *dermato-*, *-derma* – шкіра;
gnatho-, *-gnathia* – щелепа, верхня щелепа;
gon(o)- – коліно;
-genia – нижня щелепа;
-genia – підборіддя;
laparo- живіт, черево;

masto- – жіночі груди, молочна залоза;
omphalo- – пуп, пуповина;
onycho-, *-onychia* – ніготь;
peritoneo- – череву;
podo-, *-podia* – стопа, нога;
r(h)achi- – хребетний стовп;
splanchno- – внутрішні органи;
spondylo- – хребець;
stetho- – груди;
teno- – сухожилля;
thoraco- – грудна клітина;
tricho-, *-trichia* – волосся.

3. Нормальний стан та функції.

aesthesio- – відчуття;
bio- – життя, життєві процеси;
dolicho- – довгий, подовжений;
dynamo-, *-dynamia* – сила, зусилля;
ergo-, *-ergia*, *-urgia* – 1) той, що належить до дії; 2) діяльність;
eu- – нормальна функція, правильний, у нормальному стані;
geno-, *-genesis*, *-genesia*, *-genia* – народження, походження, розвиток;
iso- – рівний, рівномірний, однаковий;
lipo- – жир, жирний, жировий;
macro- – великий, крупний;
micro- – малий, маленький;
morpho- – форма;
morpho-, *-morph* – вигляд, форма, будова чого-небудь;
rachy- – щільний, ущільнений, твердий;
phago-, *-phagia* – 1) ковтання; 2) поїдання, поглинання;
phrenico- – той, що належить до діафрагмального нерва;
toco- – пологи;
tono-, *-tonia* – напруга, тонус;
tropo-, *-tropia* – напрям, той, що діє на що-небудь;
xero- – сухий,
-mnesia – пам'ять;
-tensio – гідростатичний тиск у судинах, порожнистих органах;
-op-, *-opt-*, *optico-*, *-opia*, *-opsia* – око, зір, зорове сприйняття;
-phreno-, *-phrenia* – той, що належить до розуму, психічних властивостей людини;
-pnoë, *-pnoea* – дихання;
-po(i)esis, *-po(i)et* – вироблення чого-небудь; (крові, сечі).

4. Патологічні стани та функції.

aetio- – той, що належить до причини хвороби;

alg-, *-algia*, *-algesia* – хвороблива чутливість, біль;

astheno- – слабкість, послаблення, астенія;

athero- – відкладення жиру, жироподібних речовин;

carcino- – рак, ракова пухлина;

hydro- 1) вода; 2) рідина, у поєднанні з найменуванням органу або хвороби – скупчення серозної рідини, рідкого вмісту;

litho-, *-lithiasis* – наявність конкрементів, каменя;

noso- – хвороба (певна, під індивідуальною або груповою назвою);

onco- – 1) об'єм, маса; 2) пухлина, здуття;

patho-, *-pathia* – загальна назва страждань, хвороби;

philo-, *-philia* – схильність, нахил до чого-небудь, любов;

phobo-, *-phobia* – страх, хвороблива відраза до чого-небудь;

pyr-, *pyro-*, *pyreto-* – жар, стан лихоманки;

schiso-, *-schisis* – розщеплення органа;

spasmo-, *-spasmus* – судома, спазм;

steno-, *-stenosis* – вузький, тісний, звуження, стеноз;

-cele – грижа, здуття, набряк;

-ectasia, *-ectasis* – розтягнення, розширення, ектазія;

-malacia – ненормальна м'якість, розм'якшення, маляція;

-odynia – хвороблива чутливість, біль;

-plegia – удар, параліч;

-ptosis – опущення, пониження органа донизу;

-stasis – застій, природна зупинка, стаз (крові, жовчі, сечі);

-penia – недолік, зменшення;

-lysis, *-lyt* – 1) розчинення, руйнування, розплавлення, розсмоктування;

2) хірургічна операція звільнення органу – розсічення зрощень, спайок, рубців;

-cytosis (*cytus* + *-osis*) – підвищений вміст кількості клітин порівняно з нормою;

-rrhagia – кровотеча з судин якого-небудь органу.

5. Серцево-судинна система.

Орган.

adeno- – 1) залоза, залозний епітелій; 2) лімфатичний вузол;

angio- – судина (переважно кровеносна);

aorto- – аорта;

arterio- – артерія;

cardio-, *-cardium* – серце, кардія, кардіальний отвір;

Середовище.

chylo-, *-chylia* – той, що належить до лімфи, до гілюса – молочного соку;

haemo-, haemato, -aemia – кров;

lympho- – лімфа;

Функція.

sphygmo-, -sphygmia – пульс;

-rrhagia – кровотеча з судин якого-небудь органу;

phlebo- – вена;

erythro- – 1) червоний; 2) той, що належить до еритроцитів;

leuco- – 1) білий; 2) той, що належить до лейкоцитів.

6. Травна система.

Орган.

cheilo-, -cheilia – губа;

cholangio- – жовчні протоки;

cholecysto- – жовчний міхур;

choleodocho- – загальна жовчна протока;

colo- – 1) товста кишка; 2) ободова кишка;

entero- – 1) кишка, кишечник; 2) тонка кишка;

gastro-, -gastrica – шлунок;

glosso-, -glossia – язик;

gnatho-, -gnathia – щелепа, верхня щелепа;

hepato- – печінка;

ileo- – повздошна кишка;

jejuno- – худа кишка;

-genia – нижня щелепа;

melo- – щока;

odonto-, -odontia – зуб;

pancreato- – підшлункова залоза;

parotido- – привушна залоза;

pharyngo- – глотка;

procto- – задній прохід, пряма кишка;

sigmoido- – сигмоподібна кишка;

stomato- – рот;

typhlo- – сліпа кишка;

ul-, ulo- – десна;

urano- – піднебіння;

Середовище.

chole-, -cholia – жовч;

copro- – кал;

sialo-, -sialia – слина;

sterco- – кал;

Функція.

-pepsia – травлення;

phago-, -phagia – 1) ковтання; 2) поїдання, поглинання.

7. Дихальна система.

Орган.

broncho- – бронх;

laryngo- – гортань;

pharyngo- – глотка;

pneumo-, pneumo- – легеня;

rhino- – ніс;

stetho- – груди;

stomato- – рот;

thoraco- – грудна клітина;

tracheo- – трахея;

Середовище .

oxy-, oxxygenio-, -oxia – 1) окиснений; 2) той, що належить до кисню;

aëro- – повітря, повітряний;

pneumo-, pneumatato- – повітря, газ, що знаходиться в органі;

Функція.

-pnoë, -pnoea – дихання;

phono-, -phonia – звук, голос;

spiro- – той, що належить до дихання.

8. Сечовидільна система.

Орган.

cysto- – сечовий міхур;

nephro- – нирка;

pyelo- – ниркова миска;

uretero- – сечовід;

urethro- – сечовипускальний канал;

Середовище.

uro-, -uresis, -uria – сеча;

xantho- – жовтий;

Функція.

-po(i)esis, -po(i)et – вироблення чого-небудь; (крові, сечі).

9. Статева система.

Чоловіча.

andro-, -andria – чоловік, чоловічий;

orchi-, orchidi-, -orchidia, -orchia – чоловіча статева залоза, яєчко;
perineo- – промежина;
prostato- – передміхурова залоза;
Жіноча.
colpo- – піхва;
gyno-, gynaeco- жінка, жіночий;
hystero- – матка;
masto- – жіночі груди, молочна залоза;
metro-, -metra, -metrium – матка;
oo- – яйце, яйцеклітина;
oophoro- – яєчник;
perineo- – промежина;
salpingo- – 1) маточна труба; 2) слухова труба;
trachelo- – шийка матки;
vagino- – піхва;

10. Опорно-руховий апарат.

Орган.

acromio- – акроміон;
arthro- – суглоб;
chondro- – хрящ, хрящовий;
cox- – тазостегновий (суглоб);
myo-, -mysium – м'яз, м'язовий;
osteo- – кістка;
r(h)achi- – хребетний стовп;
spondylo- – хребець;
teno- – сухожилля;

Середовище.

osteo- – кістка;

Функція.

dynamo-, -dynamia – сила, зусилля;
ergo-, -ergia, -urgia – 1) той, що належить до дії; 2) діяльність;

11. Органи відчуттів.

Орган.

blepharo- – віко;
dacryo- – сльоза;
dacryocysto- – сльозний мішок;
encephalo- – головний мозок;
ganglio- – нервовий вузол;

irido- – райдужна оболонка;
kerato- – 1) рогівка; 2) ороговіння;
meningo- – мозкова оболонка;
myelo-, -myelia – 1) спинний мозок; 2) кістковий мозок;
neuro-, neuro- – нерв, нервова система;
ophthalmo-, -ophthalmia – око;
oto- – вухо;
-op-, -opt-, optico-, -opia, -opsia – око, зір, зорове сприйняття; глаз;
phaco-, -phakia – кришталик;
polio- – 1) сірий; 2) той, що належить до сірої мозкової речовини;
retino- – сітківка (ока);
salpingo- – слухова труба;
Середовище.
sclero-, -sclerosis – 1) твердий, щільний, склероз, затвердіння; 2) той, що належить до склери (білкової оболонки ока);
Функція.
aesthesio-, -aesthesia – відчуття, чутливість;

12. Нервова система.

Орган.

-op-, -opt-, optico-, -opia, -opsia – око, зір, зорове сприйняття;
blepharo- – віко;
encephalo- – головний мозок;
ganglio- – нервовий вузол;
irido- – райдужна оболонка;
kerato- – 1) рогівка; 2) ороговіння;
meningo- – мозкова оболонка;
myelo-, -myelia – 1) спинний мозок; 2) кістковий мозок;
neuro-, neuro- – нерв, нервова система;
ophthalmo-, -ophthalmia – око;
oto- – вухо;
phrenico- – той, що належить до діафрагмального нерва;
polio- – 1) сірий; 2) той, що належить до сірої мозкової речовини;
Середовище.
sclero-, -sclerosis – 1) твердий, щільний, склероз, затвердіння; 2) той, що належить до склери (білкової оболонки ока);
Функція / функція.
aesthesio-, -aesthesia – відчуття, чутливість;
-mpnesia – пам'ять;
philo-, -philia – схильність, нахил до чого-небудь, любов;

phobo-, *-phobia* – страх, хвороблива відраза до чого-небудь;
-phreno-, *-phrenia* – той, що належить до розума, психічних властивостей;
ergo-, *-ergia*, *-urgia* – 1) той, що належить до дії; 2) діяльність;

13. Методи дослідження, обстеження, лікування, операції

-centēsis – прокол, пункція;
-clasia – хірургічна операція з руйнування частини тіла, органа;
-desis – хірургічна операція зі створення нерухомості, фіксація;
-ectomy – хірургічна операція видалення, розсікання чого-небудь;
-eurynter – інструмент для розширення, ейринтер;
-eurynter – прийом розширення органа;
-gramma – зображення, процес реєстрації сигналів;
-graphia – процес запису зображення, графічна реєстрація;
-iatra, *-iater* – лікування великих груп людей, лікар;
-lysis, *-lyt* – 1) розчинення, руйнування, розтоплення, розсмокчування; 2) хірургічна операція звільнення органа – розсікання зрощень, спайок, рубців,
-paedia – методи виправлення порушень, деформацій;
-pexia – хірургічна операція прикріплення будь-якого внутрішнього органа;
-plastica – відновлююча пластична хірургічна операція;
-rhapsia – хірургічна операція накладання шва, вшивання (грижі);
-scopia – інструментальний огляд, спостереження, обстеження;
-stomia – хірургічна операція накладання штучного отвору;
-therapia – лікування (нехірургічне);
-tomy – хірургічна операція розсікання, розтин чого-небудь;

Словник-довідник майбутнього лікаря

аберація	відхилення від норми в будові і функції
абсцес	нарив, гнійник, обмежене накопичення гною в тканинах або органах
агонія	стан, який передує настанню смерті
анамнез	відомості про умови життя, а також про початок і розвиток захворювання (при розпиті); історія розвитку хвороби
анасарка	загальні набряки підшкірної клітковини
анафілаксія	стан різко підвищеної чутливості організму (до введення чужорідних білків, сироваток)
ангіна	сильне запалення горла, викликане інфекційним ураженням, здебільшого піднебінних мигдаликів
аневризма	розширення просвіту кровоносної судини або порожнини серця
анкілоз	зрощення кісток у суглобі, або зарощення його кістковою тканиною, яке призводить до суглобової нерухомості
апоплексія	раптово наступаючий параліч, який залежить від крововиливу в мозок (“удар”)
артефакт	штучне стороннє утворення
асептика	спосіб боротьби з інфекцією ран шляхом обеззаражування фізичними методами всіх предметів, що дотикаються до рани
астма	задуха, зумовлена порушенням провідності бронхів
асцит	накопичення серозної рідини в черевній порожнині, яке викликає збільшення живота
атеросклероз	захворювання людей, переважно похилого віку, яке характеризується ураженням всієї артеріальної системи (в артеріях відбувається відкладання холестерину і розростання сполучної тканини у виді бляшок, які викликають звуження просвіту артерій та погіршення кровопостачання органів)
атетоз	мимовільні рухи (скорочення м’язів кінцівок)
аускультация	діагностичне вислуховування звуків
автопсія	розтин трупа для встановлення причин смерті
афект	душевнее хвилювання, пристрасть – сильний душевний рух нервово-психічне збудження зі втратою вольового контролю)
біопсія	отримання невеликої кількості хворобливо зміненої тканини у хворого для мікроскопічного вивчення в цілях

<i>бленорея</i>	визначення характеру захворювання
<i>блокада</i>	запалення слизової оболонки ока, викликане гонококом
<i>бубон</i>	вимкнення функцій будь-якого органа
<i>булімія</i>	запалення лімфатичного вузла пахової області
<i>вертиго</i>	патологічне посилення апетиту
<i>вітиліго</i>	запаморочення
<i>виразка</i>	депігментована пляма на шкірі
	дефект шкіри, який розповсюджується на всі її шари, або погано заживаючий дефект слизової оболонки травного тракту
<i>габітус</i>	зовнішній вигляд
<i>гангрена</i>	омертвіння тканини, органа, частини тіла внаслідок порушення кровопостачання
<i>гельмінти</i>	глисти – черви, які паразитують в різних органах і тканинах людини та тварин і викликають захворювання – гельмінтози
<i>гемодіаліз</i>	метод прижиттєвого очищення крові хворого шляхом вибіркової дифузії за допомогою штучної нирки
<i>герпес</i>	пухирчастий лишай
<i>гідропс</i>	водяна хвороба, водянка
<i>гіпертонія</i>	тривале підвищення артеріального тиску
<i>гіпостаз</i>	застій крові в низько лежачих відділах органа
<i>гірсутизм</i>	чоловічий тип оволошіння у жінок
<i>грижа</i>	випинання органа або тканини з будь-якої порожнини тіла
<i>деонтологія</i>	вчення про лікарський обов'язок
<i>десенсибілізація</i>	метод зниження чутливості до відомого алергену шляхом його введення через визначений проміжок часу з поступовим збільшенням його дози, поки в організмі не розвинеться опір до нього
<i>десмургія</i>	наука про методи накладення пов'язок
<i>дефекація</i>	евакуація калових мас із кишечника через пряму кишку і анус, випорожнення
<i>діабет (сечовиснаження)</i>	будь-яке порушення обміну речовин, що викликає сильну спрагу і виділення великої кількості сечі у людини
<i>діагноз</i>	розпізнавання хвороби та її визначення (назва)
<i>діарея</i>	пронос, часті рідкі випорожнення
<i>діастола</i>	розслаблення відділів серця, яке настає після скорочення

<i>діатез</i>	схильність організму до деяких захворювань або неадекватних реакцій на звичайні подразники
<i>дивертикул</i>	мішковидне випинання трубчастих або порожніх органів (наприклад, стравоходу, сечового міхура)
<i>діурез</i>	сечовиділення за визначений момент часу
<i>дренаж</i>	відведення секрету (виділення) рани
<i>евакуація</i>	видалення, опорожнення
<i>ексудат</i>	рідина, яка виділяється зі стінок судин при запальних процесах
<i>екзема</i>	шкірне захворювання алергічного характеру
<i>емболія</i>	закупорка кровоносної судини частинками, що переносяться з течією крові
<i>емпатія</i>	відчуття розуміння та співпереживання психологічного стану іншої людини
<i>емпієма</i>	значне скупчення гною будь-якій порожнині тіла або в порожньому органі
<i>емфізема</i>	підвищений вміст повітря
<i>енантема</i>	висип будь-якого виду та походження на слизових оболонках, в тому числі й внутрішніх органів
<i>ерозія</i>	поверхнева виразковість
<i>зоб</i>	припухлість в області шиї, викликана збільшенням щитоподібної залози
<i>імбібіція</i>	просочення тканин розчиненими в рідині речовинами, кров'ю
<i>імунітет</i>	несприйнятливість організму по відношенню до збудників хвороб або визначених отрут
<i>інвагінація</i>	проникнення однієї частини кишки в іншу (один з видів непрохідності кишок)
<i>інвазія</i>	зараження тваринними паразитами (глистами)
<i>інстиляція</i>	вкраплювання ліків (наприклад, в сечовий міхур)
<i>інсульт</i>	раптово наступаюче порушення мозкової діяльності (“удар”)
<i>інкубація</i>	введення спеціальної трубки в гортань
<i>інфаркт</i>	осередок омертвіння в органі (міокарді, легені, нирці) внаслідок стійкого припинення притоку крові (тромбоз, емболія)
<i>інфільтрат</i>	накопичення в тканині клітинних елементів, крові, лімфи та ін., яке супроводжується ущільненням і збільшенням об'єму тканини
<i>інфлюєнца</i>	застаріла назва грипу

<i>ішемія</i>	порушення кровопостачання будь-якої частини тіла, викликане звуженням або непрохідністю кровоносних судин, що її постачають
<i>ішіас</i>	невралгія сідничного нерва
<i>карбункул</i>	гостре гнійно-некротичне запалення декількох розміщених поряд сальних залоз і волосяних фолікулів, яке розповсюджується на оточуючу шкіру та підшкірну клітковину
<i>каталепсія</i>	заціпеніння, застигання всього тіла або кінцівок в будь-якому положенні, яке супроводжується втратою здатності до довільних рухів, спостерігається при гіпнозі, летаргії, істерії
<i>катамнез</i>	сукупність відомостей про стан хворого, подальший перебіг хвороби після встановлення діагнозу і виписки зі стаціонару
<i>катар</i>	запалення слизової оболонки будь-якого органа
<i>катетер</i>	порожня трубка для введення в канали та порожнини тіла для опорожнення або з діагностичною метою
<i>кахексія</i>	стан загального виснаження організму, проявляється різким схудненням (розвивається при голодуванні, авітамінозах, злоякісних пухлинах, хронічних інфекційних захворюваннях)
<i>кіста</i>	заповнена рідиною порожнина зі щільними стінками
<i>кіфоз</i>	викривлення хребта опуклістю назад з утворенням горба
<i>коагуляція</i>	зсідання (крові)
<i>колапс</i>	гостро виникаюче різке ослаблення кровоутворення, гостра судинна недостатність
<i>кома</i>	стан глибокого пригнічення функцій ЦНС, який нагадує глибокий сон. Дуже тяжкий стан: втрата свідомості, втрата реакції на зовнішні подразники, порушення кровообігу, дихання, процесів обміну (наприклад, при цукровому діабеті, уремії, черепно - мозковій травмі та ін.)
<i>конвульсія</i>	сильна судома всього тіла
<i>контрактура</i>	стійке обмеження нормальної рухливості в суглобі внаслідок його ураження, а також ушкодження м'язів, шкіри, зв'язок, фасцій або нервів
<i>краснуха</i>	гостра інфекційна хвороба, яка передається повітряно-крапельним шляхом; характеризується короткочасною лихоманкою, короткочасним висипом і збільшенням потиличних лімфовузлів

крепітація	своєрідний звук (хруст), який прослуховується в легенях при деяких хворобливих процесах, а також виникає при терті один об інший кісткових уламків в місцях переломів або в суглобах при відкладенні в них солей
криза	переломний момент в перебізі захворювання, після якого у хворого настає або покращення, або погіршення стану
лабільний	нестійкий, мінливий
летальний	смертельний
лігатура	нитка для перев'язування судини
лихоманка	підвищення температури тіла у порівнянні з нормою
лишай	шкірне захворювання, яке супроводжується сильним осередковим свербіжем
лордоз	вигин хребта випуклістю вперед
люмбаго	болі в поперековій області, здебільшого в осіб, які займаються важкою фізичною працею, а також при переохолодженні та гострих інфекційних захворюваннях (“простріл”)
манія	хвороблива пристрасть, потяг до будь-чого
маразм	згасання життєдіяльності організму, яке супроводжується надзвичайним виснаженням, занепадом сил, майже повним припиненням психічної діяльності (розвивається в глибокій старості або внаслідок тривалої хвороби)
метастаз	переніс хвороботворного початку (наприклад, частинки пухлини) з первинного осередку в інше місце організму через кровоносну або лімфатичну систему
метеоризм	здимання, здуття живота кишковими газами, що накопичились
мігрень	головні болі (звичайно однієї половини голови) у вигляді повторюваних приступів, часто з нудотою і блюванням
міопія	короткозорість
мокротиння	речовина, що відкашлюється з дихальних шляхів
нанізм	карликовий ріст, ненормально низький ріст людини (для чоловіків нижче 130 см, для жінок нижче 120см), зумовлений ураженням залоз внутрішньої секреції
облітерація	зарощення порожнини або просвіту будь-якого внутрішнього органа, каналу, кровоносної або лімфатичної судини
непритомність	раптова короткочасна втрата свідомості, яка супроводжується блідістю, послабленням дихання і кровообігу (прояв гострої гіпоксії головного мозку)

обстипація	запор
обструкція	загородження, непрохідність
обтурація	закупорка
озена	смердючий нежить
набряк	накопичення надлишкової кількості рідини в тканинах
паліатив	півзахід; засіб, якмй тимчасово полегшує хворобу (але не виліковує її)
пальпація	ощупування з діагностичною метою
папула	щільний вузлик, який видається над шкірою
параліч	випадіння функції будь-якого органа внаслідок порушення іннервації
парез	неповний параліч
парентеральний (спосіб)	спосіб введення ліків, обминаючи шлунково- кишковий канал (наприклад, підшкірно)
паркінсонізм	хвороба Паркінсона (J. Parkinson, 1755-1824, англ. лікар) – хворобливий стан, пов'язаний з ураженням головного мозку, частіше при енцефаліті, атеросклерозі судин мозку та ін.; виражається в тремтінні та скутості м'язів
пароксизм	припадок, приступ хвороби; загострення хворобливого процесу, яке проявляється раптово
пастозність	набряклість тканин, яка виражається в їх побіднінні, зменшенні еластичності, тістуватості при ощупуванні
патогенний	хвороботворний
педикульоз	зараження вошами
період	проміжок часу від моменту зараження до появи
інкубаційний	перших симптомів захворювання
перкусія	простукування (звичайно грудної клітини) з діагностичною метою
перфорація	прорив, прокол
подагра	хронічне захворювання, викликане порушенням обміну речовин і недостатнім виділенням із організму сечокислих солей, характеризується гострими приступами болей і запальними явищами в суглобах
поліп	вид пухлини на слизових оболонках
превентивний	запобіжний, попереджаючий
провокація	штучне збудження будь-яких ознак хвороби
прозектор	лікар, патологоанатом, який проводить розтин трупів з метою встановлення посмертного діагнозу

<i>пролежень</i>	виразковість ділянки шкіри, яка утворюється при її подразненні та постійному тривалому тиску на неї частини тіла
<i>профілактика псоріаз</i>	попереджувально-оздоровчі заходи хронічне шкірне захворювання, яке характеризується утворенням на шкірі ліктьової, колінної областей, голови та інших частин тіла сверблячих рожевих лускатих бляшок
<i>пустула</i>	гнійний пухирець
<i>рамолі</i>	старечо розслаблена людина, яка впала в слабоумство
<i>реанімація</i>	оживлення організму
<i>ревматизм</i>	будь-яке захворювання, що супроводжується болем у м'язах та суглобах
<i>резистенція</i>	опірність, пружність
<i>ремісія</i>	тимчасове покращення стану
<i>реституція</i>	відновлення
<i>ретенція</i>	затримка (наприклад, сечі)
<i>рефлюкс</i>	зворотня течія, затікання рідини у протиприродному напрямку
<i>рецидив</i>	повернення симптомів хвороби після видужання людини або погіршення її стану після деякого покращення під час захворювання
<i>ригідність</i>	негнучкість, негіддатливість, заціпенілість, зумовлені напруженням м'язів
<i>салівація</i>	слинотеча
<i>свищ</i>	те, що і фістула; патологічний або штучний канал, за допомогою якого порожнина або вивідний проток будь-якого органа з'єднується з поверхнею тіла; пр. иродними фістулами є вроджені або набуті свищі, штучні фістули (трубочки) роблять за медичним показанням
<i>сепсис</i>	загальне зараження крові, викликане гнієтворними та іншими патогенними мікроорганізмами
<i>симптом</i>	характерний прояв, ознака хвороби
<i>синдром</i>	сукупність симптомів, що мають спільний механізм виникнення та характеризують визначений хворобливий стан організму
<i>систола</i>	ритмічно повторюване скорочення м'язу серця, що настає після його розслаблення (діастоли)

склероз	ущільнення органа, обумовлене заміною його загиблих функціональних елементів
сколіоз	бічне викривлення хребта
стерильний	1. знепліднений, позбавлений можливості до запліднення; 2. вільний від бактерій
стриктура ступор	звуження трубчастих органів гостре інфекційне захворювання, що вражає нервову систему
судома	мимовільне скорочення м'язів
суспекція	підозра
тетанія	спазм і судомні посмикування м'язів, особливо обличчя, кистей і стоп (причиною звичайно є зменшення вмісту іонів кальцію в крові)
толерантність	повна або часткова відсутність імунологічної реактивності, тобто втрата (або зниження) організмом здатності до вироблення антитіл у відповідь на антигенне подразнення
тотальний тремор	повний, цілий, всеохоплюючий мимовільні рухи кінцівок, повік – при деяких нервових захворюваннях, хронічному алкоголізмі, тиреотоксикозі та ін.
трепанация	хірургічна операція: утворення отвору в кістковій тканині з метою доступу до підлеглої порожнини
тризм	судомне стиснення щелеп
тургор	стан наповненості (пружності) тканин
фекалії	випорожнення
флегмона	розлите запалення пухкої клітковини
фурункул	гостре гнійне некротичне запалення волосяного фолікулу та оточуючої його сполучної тканини
хронічний цироз	довготривалий розростання щільної сполучної тканини у будь-якому органі, яка заміщує його специфічні елементи з кінцем у зморщування
шок	своєрідна реакція організму на вплив надзвичайних подразників (при травмі, опіку, інфаркті міокарду, нирковій коліці, введенні чужорідного білка, несумісної крові, психічній травмі), яка виражається важкими розладами кровообігу, дихання, обміну речовин, що зумовлені різким порушенням нервової регуляції життєвих процесів

ятрогенія

несприятливий вплив на хворого з боку лікаря або іншої особи з числа медичних робітників, що є наслідком їхніх необережних висловлювань або вчинків

ячмінь

гостре гнійне запалення сальних залоз, розташованих навколо волосяних сумок вій, причиною якого звичайно є бактеріальна інфекція

Латинсько-український словник анатомо-клінічної термінології

A

abdōmen, inis n	живіт
abdominālis, e	черевний
ablatio, ōnis f	абляція, відділення, відшарування
abortus, us m	аборт
<i>a. criminalis</i>	кримінальний (злочинний) аборт
<i>a. spontaneus</i>	викидень
abscessus, us m	абсцес
absolūtus, a, um	абсолютний, повний
abstinentia, ae f	стриманість
accessus, us m	припадок
accretio, ōnis f	приріст
acidōsis, is f	ацидоз, збільшення вмісту кислих речовин у крові і тканинах
acne, es f	вугор (шкіряний)
acquisītus, a, um	придбаний
actīvus, us m	активний
actus, us m	акт, дія
acūtus, a, um	гострий
ad (<i>прійм. з Acc.</i>)	до, для, при
adenomatōsis, is f	аденоматоз
adenovirālis, e	аденовірусний
adipositas, ātis f	ожиріння
adipōsus, a, um	жировий, жирний
adnexītis, īdis f	аднексит, запалення придатків матки
aegrōtus, i m	хворий, пацієнт
aequālis, e	рівний, однаковий
aēr, aēris m	повітря
agenesia, ae f	агенезія, природжена відсутність або недорозвинення органу або частини тіла
agger, ēris m	потовщення, ущільнення
aggravatio, ōnis f	аггравація, перебільшення хворобливих явищ
albinismus, i m	альбінізм, депігментація
alimentarius, a, um (<i>alimentāris, e</i>)	аліментарний, харчовий, поживний
allergia, ae f	алергія, незвичайна реакція організму
allergīcus, a, um	алергічний
allergōsis, is f	алергоз
alternans, ntis	той, що чергується, переміжний
altus, a, um	високий
albinismus, i m	альбінізм, депігментація
amelia, ae f	амелія, вроджена відсутність кінцівки або її частини
amphorophonia, ae f	амфорофонія, дихальний шум, що має металевий відтінок
amputatio, ōnis f	ампутація, відсікання кінцівки, її частини або деяких органів
anaemia, ae f	анемія, недокрів'я
angīna, ae f	ангіна
angiogēnus, a, um	ангіогенний, викликаний судинною патологією
angiostenōsis, is f	ангіостеноз, звуження судини

angŭlus, i m	кут
ankylōsis, is f	анкілоз
anorexia, ae f	анорексія, відсутність апетиту
anosmia, ae f	аносмія, відсутність нюху
anoxia, ae f	аноксія, кисневе голодування
anthropometria, ae f	антропометрія, вимірювання людського тіла
antirabĭcus, a, um	антирабічний, спрямований проти сказу
antitetanĭcus, a, um	протиправцевий
anus, i m	анус, задній прохід
aorta, ae f	аорта
apertus, a, um	відкритий
aplasia, ae f	аплазія, повне або часткове недорозвинення будь якого органу або тканини
aplastĭcus, a, um	апластичний
arcus, us m	дуга
arteria, ae f	артерія
arteriĭtis, ĭdis f	артеріїт
articulatio, ōnis f	суглоб
artificālis, e	штучний
ascariđōsus, a, um	аскаридозний
ascĭtes, ae m	асцит
asphyxia, ae f	асфіксія, ядуха
asphyxĭcus, a, um	асфіксичний
aspiratio, ōnis f	аспірація, вдихання
assimilatio, ōnis f	засвоєння, пристосування
asthenĭcus, a, um	астенічний
asthma, ātis n	астма
asthmaĭcus, a, um	астматичний
asystolia, ae f	асистолія, різке послаблення скорочень серцевого м'язу
atelectāsis, is f	ателектаз, спадання легкого
atherosclerōsis, is f	атеросклероз
athetōsis, is f	атеоз
atonia, ae f	атонія, відсутність тону
atresia, ae f	атрезія, відсутність природного отвору
atrium, i n	передсердя
atrophia, ae f	атрофія, відсутність харчування
atypĭcus, a, um	атиповий, незвичайний
auscultatio, ōnis f	ауксультация
avitaminōsis, is f	авітаміноз, вітамінна недостатність

bacillus, i m
b. dysentericus
bacteriālis, e
benignus, a, um
bicornis, e
bigemĭnus, a, um
bilaterālis, e
biliāris, e
bilirubinaemia, ae f
biopsia, ae f
blennorrhoea, ae f

В
паличка
дизентерійна паличка
бактеріальний
доброякісний
двурогий
подвійний, здвоєний
двосторонній
жовчний
білірубінемія, вміст жовчного пігменту в крові
біопсія
бленорея

brachialis, e	плечовий
bradysystolia, ae f	брадісистолія, уповільнене серцебиття у фазі скорочення
bronchiālis, e	бронхіальний
bronchiolītis, īdis f	бронхіоліт, запалення бронхіол
bronchītis, īdis f	бронхіт
bucca, ae f	щока
bulimia, ae f	булімія
bullā, ae f	булла, водяна бульбашка
bursītis, īdis f	бурсит, запалення суглобної сумки

С

cachexia, ae f	кахексія, виснаження
caecitas, ātis f	сліпота
cancer, cri m	рак
caput, ītis n	голова
carcinōma, ātis n	карцинома, ракова пухлина
carcinomatōsus, a, um	карціноматозний, раковий
cardiopulmonālis, e	серцево-легеневий
cardiovascularis, e	серцево-судинний
caries, ēi f	карієс, костоїда, руйнування кісткової тканини зуба
catarrhālis, e	катаральний
catarrhus, i m	катар
cavernōsus, a, um	кавернозний, печеристий
celer, ēris, ěre	швидкий
cerebrālis, e	церебральний, мозковий
cerebrospinalis, e	спинномозковий
cerēbrum, i n	великий головний мозок
cervix, īcis f	шия, шийка
choledōchus, a, um	жовчний (про протоку)
cholelithiāsis, is f	холелітіаз, жовчнокам'яна хвороба
chondromatōsis, is f	хондроматоз
chronicus, a, um	хронічний
chroniosepsis, is f	хроніосепсис, повільно плинне септичне захворювання
cibus, i m	їжа
cirrhōsis, is f	цироз
claudicatio, ōnis f	кульгавість
clausus, a, um	закритий
clavus, i m	мозоль
climactericus, a, um	клімактеричний
clunis, is f	сідниця, таз
clunes praeviae	сідничне передлежання
coagulūm, i n	згусток
colica, ae f	коліка
collapsus, us m	колапс
collum, i n	шия, шийка
colon, i n	ободова кишка
columna, ae f	стовп
c. vertebrālis	хребет
coma, ātis n	кома
commotio, ōnis f	струс
communis, e	загальний, звичайний, простий

complētus, a, um
complicatio, ōnis f
compressio, ōnis f
congenītus, a, um
congestīvus, a, um
conjunctivītis, īdis f
conservatīvus, a, um
constipatio, ōnis f
constitutio, ōnis f
constitutionālis, e
continuus, a, um
contra (*прийм. з Acc*)
contractura, ae f
contratussīvus, a, um
contusio, ōnis f
cor, cordis n
cornuālis, e
coronarius, a, um
corpus (ōris n) alienum
corticālis, e
crepitatio, ōnis f
criminālis, e
crouppōsus, a, um
crus, cruris n
cryptorchismus, i m
curabilis, e
curatio, ōnis f
cutanēus, a, um
cutis, is f
cyanoīcus, a, um
cyclus, i m
cysta, ae f

повний
ускладнення
компресія, утиск, стиснення
вроджений
застійний
кон'юктивіт, запалення сполучної оболонки ока
консервативний, той, що зберігає
запор
конституція, будова
коституціональний
постійний
проти
контрактура
протикашльовий
контузія, удар
серце
роговий
коронарний, вінцевий
чужорідне тіло
кірковий
крепітація
кримінальний, злочинний
крупоznий
гомілка
крипторхізм, затримання яєчка в черевній порожнині
виліковний, той, що підлягає лікуванню
лікування
шкірний
шкіра
синюшний
цикл
кіста

D

decubītus, us m
decurrens, ntis
decursus, us m
defecatio, ōnis f
deficiens, ntis
deformans, ntis
dehelminthisatio, ōnis f
dementia, ae f
descensus, us m
desensibilisatio, ōnis f
desmurgia, ae f
desquamatio, ōnis f
deviatio, ōnis f
diabētes, ae m
diabetīcus, a, um
diagnōsis, is f
diaphragmālis, e

пролежень
той, що протікає, поточний
перебіг, проходження, розвиток
дефекація
недостатній, неповний
деформуючий
дегельмінтизація, вигнання глистів
слабоумство
опущення
десенсибілізація
десмургія
десквамація, злущування, лущення
девіація, викривлення
діабет
діабетичний
діагноз
діафрагмальний, що відноситься до діафрагми

diarrhoea, ae f	діарея
diathēsis, is f	діатез
differens, ntis	диферентний, що розрізняються
difficultas, ātis f	утруднення
diffūsus, a, um	дифузний, поширений, розлитий
dilatatio, ōnis f	розширення, розтягнення
diphtheria, ae f	дифтерія
discus, i m	диск
disseminātus, a, um	розсіяний
dissimilātus, a, um	той, що відрізняється, різноманітний
distractio, ōnis f	розтягнення, розширення
diverticulum, i n	дивертикул
divīnus, a, um	божественний
<i>morbus d.</i>	падуча хвороба, епілесія
dolor, ōris m	біль, хворобливість
dolorōsus, a, um	больовий, болісний
ductus, us m	протока
duodenogastrālis, e	дванадцятипало-шлунковий
duodēnum, i n	дванадцятипала кишка
duplex, ĩcis	подвійний
durus, a, um	твердий, міцний
dysbacteriōsis, is f	дизбактеріоз, порушення бактеріальної флори кишечника
dysenteria, ae f	дизентерія, розлад кишечника
dyspepsia, ae f	дисперсія, розлади травлення
dysplasia, ae f	дисплазія, порушення розвитку
dystonia, ae f	дистонія, порушення тону

Е

eczēma, ātis n	екзема
elephantiāsis, is f	елефантіаз, слоновість
emboliformis, e	емболіформний, пробковидний
emēsis, is f	блювота
emetīcus, a, um	блювотний
enanthēma, ātis n	енантема
encephalītis, ĩdis f	енцефаліт
<i>e. acarinarum</i>	кліщовий енцефаліт
encephālon, i n	головний мозок
endaortītis, ĩdis f	ендаортит, запалення внутрішньої стінки артерії
endogēnus, a, um	ендогенний, той, що виникає всередині організму
epicrīsis, is f	епікриз
epidemicus, a, um	епідемічний
epilepticus, a, um	епілептичний
epistāxis, is f	носова кровотеча
epithelium, i n	епітелій
equinus, a, um	кінський
erosio, ōnis f	ерозія, роз'їдання
eruptio, ōnis f	висип, висипання
erysipēlas, ātis n	рожа, рожисте запалення шкіри
erysipelatōsus, a, um	бешиховий

erythēma, atis n
et (*сполучник*)
eutrophia, ae f
eutrophīcus, a, um
evacuatio, ōnis f
evolutio, ōnis f
evulsio, ōnis f
exacerbatio, ōnis f
examinatio, ōnis f
excoriatio, ōnis f
exogēnus, a, um
exophthalmus, i m
expectoratio, ōnis f
expulsio, ōnis f
exsiccōsis, is f
exsudatio, ōnis f
exsudatīvus, a, um
extensio, ōnis f
extirpatio, ōnis f
extractio, ōnis f
extrasystole, es f
extrauterīnus, a, um
extravasatio, ōnis f
exulcerans, ntis

facies, ēi f
fastidium, i n
febris, is f
ferīnus, a, um
fibrillatio, ōnis f
fibrinōsus, a, um
fistūla, ae f
flavus, a, um
focālis, e
focus, i m
foetor, ōris m
f(o)etus, us m
fontaneus, a,
umfractūra, ae f
f. aperta
f. clausa
f. complicāta
fremītus, us m
f. vocalis
functionālis, e

еритема
і
еуротрофія, здоровий зовнішній вигляд
еуротрофічний
евакуація, видалення
розвиток
вивих
загострення
обстеження, дослідження
кровоточивість
екзогенний, що виникає впливом зовнішніх факторів
екзофтальм, витрішкуватість
відхаркування
вигнання
зневоднення
виділення ексудату
ексудативний, пов'язаний з виділенням ексудату
розтягнення
екстирпація, повне видалення органу, викорінення
витяг
екстрасистола, додатковий (передчасне) скорочення серця
позаматковий
крововилив, кровотеча
виразковий

ґ

обличчя
огида, неприйняття
лихоманка
гавкаючий
фібриляція, мерехтіння
фібринозний, волокнистий
фістула, свищ
жовтий
вогнищевий
вогнище, центр
поганий запах, сморід
плід
фонтанний, рясний, неприборканий
перелом
відкритий перелом
закритий перелом
ускладнений перелом
шум, шепіт, бурмотання
голосове тремтіння
функціональний

fungicīdus, a, um	протигрибковий
furunculōsis, is f	фурункульоз
furunculū, i m	фурункул
fuscus, a, um	темний, чорно-бурий, чорнуватий

G

gangraena, ae f	гангрена
gestatio, ōnis f	вагітність
gaster, tris f	шлунок
gastroesophagēus, a, um	шлунково-стравохідний
genu, us n	коліно
gibbus, i m	горб
gingīva, ae f	десна
glandūla, ae f	залоза
<i>g. suprarenalis</i>	наднирник
glaucōma, atis n	глаукома
gravatio, ōnis f	скрута, тяжкість
gravīda, ae f	вагітна (жінка)
gravīditas, atis f	вагітність
grippus, i m	грип; = <i>influenza, ae f</i>
gustatorius, a, um	смаковий
gynaekologīcus, a, um	гінекологічний

H

habituālis, e	звичний
habītus, us m	габітус, зовнішній вигляд, зовнішність, статура
haematogēnus, a, um	гематогенний
haemolytīcus, a, um	гемолітичний
haemoptoë, ës f	гемоптоє, кровохаркання
haemorrhagīcus, a, um	геморагічний
hectīcus, a, um	виснажуючий
helminthīcus, a, um	глистовий
helminthus, i m	гельмінт, глист
hepar, ātis n	печінка
hepatītis, īdis f	гепатит
hereditarius, a, um	спадковий
hernia, ae f	грижа
herpes, ētis m	герпес
herpetīcus, a, um	герпетичний
herpetiformis, e	герпетиформний
hordeolum, i n	ячмінь
horizontālis, e	горизонтальний
humīdus, a, um	вологий

humor, ōnis m	волога, рідина
hydrops, opis m	водянка
hyperglykaemicus, a, um	гіперглікемічний
hyperreflexio, ōnis f	гіперрефлексія
hypertrophia, ae f	гіпертрофія
hypophysarius, a, um	гіпофізарний
hypoxia, ae f	гіпоксія, киснєве голодування

I

iatrogēnus, a, um	див. jatrogēnus
ichthyōsis, is f	іхтіоз, зроговіння шкіри
ictērus, i m	жовтяниця
ictus, us m	удар, повштовх
ileum, i n	клубова кишка
ileus, i m	кишкова непрохідність
immatūrus, a, um	незрілий;
imminens, ntis	загрозливий
imminentia, ae f	загроза
immobilitas, ātis f	імобільність, нерухомість
impetigo, ĩnis f	імпетиго
implantatio, ōnis f	імплантація, впровадження, вживлення
implēnus, a, um	неповний
impressio, ōnis f	вдавлення
incarceratio, ōnis f	обмеження, защемлення
incisio, ōnis f	різь
incĭsus, a, um	різаний
incomplētus, a, um	неповний
incubatīvus, a, um	інкубаційний
incurabĭlis, e	що не підлягає лікуванню, невиліковний
induratio, ōnis f	затвердіння
indurātus, a, um	ущільнений, щільний
inedia, ae f	голодування
inertia, ae f	інерція, бездіяльність, млявість
<i>i.uterĭna</i>	слабкість родової діяльності
infantĭlis, e	інфальтивний, дитячий
infantilismus, i m	інфантилізм
infarctus, us m	інфаркт
infectio, ōnis f	інфекція, зараження
infectiōsus, a, um	інфекційний
inflammatio, ōnis f	запалення
inguinālis, e	паховий
inoperabĭlis, e	інооперабельний, той, що не підлягає операції
inordinātus, a, um	безладний, мимовільний
inspectio, ōnis f	огляд
insufficiētia, ae f	недостатність
insultus, us m	інсульт
intermittens, ntis	інтермітуючий, переміжний
internus, a, um	внутрішній
intertrigo, ĩnis f	попрілість
interventriculāris, e	міжшлуночковий

intervertebrālis, e	міжхребетний
intoxicatio, ōnis f	інтоксикація, отруєння
intracranialis, e	внутрішньочерепний
intubatio, ōnis f	інтубація
invaginatio, ōnis f	інвагінація
invasio, ōnis f	інвазія, впровадження, вторгнення
inversus, a, um	зворотний, оборотний
inveterātus, a, um	
irregulāris, e	нерегулярний, нестабільний
ischaemia, ae f	ішемія
ischaemicus, a, um	ішемічний
ischuria, ae f	ішурія, затримка сечі
J	
jatrogēnus, a, um	ятрогенний, що виник в результаті впливу на хворого словом або дією лікаря
juvenilis, e	юнацький
K	
kyphosis, is f	кіфоз
L	
labium, i n	губа
labor, ōris m	праця, робота; тут: перейми
<i>labores parturientes</i>	родові перейми
lac, lactis n	молоко
lacerātus, a, um	рваний
laesio, ōnis f	порушення, пошкодження
laesus, a, um	порушений
laryngotracheitis, idis f	ларинготрахеїт
latens, ntis	латентний, прихований
lentus, a, um	повільний, тут: затяжний
leptomeningitis, idis f	лептоменингіт
leucocytosis, is f	лейкоцитоз, множинність лейкоцитів у крові, (білокрів'я)
leucolysis, is f	лейколіз, руйнування лейкоцитів
lichen, enis m	лишай
lipoma, atis n	ліпома
liquor, ōris m	рідина
lobaris, e	частковий, односторонній
longitudinalis, e	поздовжній
lordosis, is f	лордоз
lumbago, inis f	люмбаго
lumbalis, e	поперековий
lupus, i m	вовк, тут: вовчак
<i>l. erythematosus</i>	червоний вовчак
luxatio, ōnis f	вивих
M	
macula, ae f	пляма
magnus, a, um	великий, тут: рясний
major, jus	великий, більший

malignus, a, um	злоякісний
mamma, ae f	молочна залоза
manuālis, e	мануальний, ручний
marasmus, i m	маразм
marmorātus, a, um	мармуровий
massa, ae f	маса
massīvus, a, um	масивний, рясний, поширений, множинний
mastītis, īdis f	мастит, запалення молочної залози
matufīnus, a, um	ранковий
medicamentōsus, a, um	медикаментозний
medicamentum, i n	медикамент, ліки
medicinālis, e	медичний, лікувальний
medicōsus, a, um	лікувальний
medius, a, um	середній
<i>otītis media</i>	запалення середнього вуха
membrana, ae f	мембрана, перетинка
<i>m. tympanīca</i>	барабанна перетинка
membrum, i n	член, кінцівка
mentālis, e	ментальний, розумовий
mercurialismus, i m	меркуріалізм, отруєння ртуттю
microclysma, ātis n	мікроклізма
mitrālis, e	мітральний, двостулковий
mobilitās, ātis f	мобільність, рухливість
mollis, e	м'який
mongolismus, i m	монголізм, застаріла назва хвороби Дауна
morbiditās, ātis f	захворюванність
morbilli, ōrum m	кір
morbus, i m	хвороба, захворювання
<i>m. Botkini</i>	хвороба Боткіна
mors, mortis f	смерть
morsus, a, um	вкусений
mortuositas, ātis f	смертність
motio, ōnis f	рух
mucōsa, ae f	слизова (оболонка)
multiplex, īcis	множинний
murmur, ōris n	шум, бурмотання
musculus, i m	м'язи
myocardium, i n	міокард, серцевий м'яз
N	
naevus, i m	невус, рідна пляма
nanismus, i m	нанізм
nanus, i m	карлик
naturālis, e	натуральний, природний
nausēa, ae f	нудота
necrōsis, is f	некроз, омертвіння
necrotīcus, a, um	некротичний
neonātus, i m, f	немовля
nephrosīsis, is f	нефроз
neurodermītis, īdis f	нейродерміт
neuropathīcus, a, um	невропатичний

neurotoxicus, a, um
neurotrōpus, a, um
nodulōsus, a, um
nodus, i m
normālis, e
nycturia, ae f

obesitas, ātis f
obligātus, a, um
obliteratio, ōnis f
obnubilatio, ōnis f
obstipatio, ōnis f
obstructio, ōnis f
obstructivus, a, um
obtūsus, a, um
occipitalis, e
occlusio, ōnis f
ocūlus, i m
odor, ōris m
oedēma, ātis n
olfactorius, a, um
orgānon, i n
os, oris n
os, ossis n
osseus, a, um
ostium, i n
ovarium, i n
oxaluria, ae f
ozaena, ae f

pallidus, a, um
pallor, ōris m
palpatio, ōnis f
palpēbra, ae f
papilla, ae f
papulōsus, a, um
paral̄ysis, is f
parenterālis, e
parēs̄is, is f
parotītis, īdis f
partiālis, e
partus, us m
p. matūrus
p. praematurus
(immaturus, praecox)
p. rapidus
p. spontaneus
p. serotinus
pastositas, ātis f
pathologia, ae f

нейротоксичний
нейротропний
вузликовий
вузол
нормальний
ніктурія, нічне нетримання сечі

О

надмірна повнота, ожиріння
обов'язковий
зрощення
помутніння
запор
обструкція
обструктивний, утруднений
ослаблений
потиличний
оклюзія, замикання, закривання
око
запах
набряк
нюховий
орган
рот
кістка
кістковий
гирло
яєчник
оксалурія, виділення з сечею оксалатів
озена

Р

блідий, білий
блідність
пальпація
віко
сосочок
папульозний
параліч
парентеральний
парез, неповний параліч
паротит, свинка, запалення привушних залоз
парціальний, частковий
пологи
зрілі (своєчасні) пологи
незрілі (передчасні ранні) пологи

швидкі пологи
спонтанні (мимовільні) пологи
запізнілі пологи
пастозність
патологія

pathologĭcus, a, um	патологічний
pediculōsis, is f	педикульоз
pendūlus, a, um	вісячий
per (<i>прийм. з Acc.</i>)	через, за допомогою
percussio, ōnis f	перкусія
perforans, ntis	прободаючий
perforatio, ōnis f	перфорація, прорив
pericarditis, īdis f	перикардит
perinatālis, e	перинатальний, внутрішньоутробний
perineum, i n	промежина
periōdus, i f	період
permanens, ntis	перманентний, постійний, постійно повторюваний
perniciēs, ēi f	загибель
pertussis, is f	коклюш
petechia, ae f	потехія, точковий крововилив
pharyngītis, īdis f	фариніт, запалення глотки
phasis, is f	фаза, стадія, період
phlegmōne, es f	флегмона
phthisĭcus, a, um	фтізичний, сухотний
placenta, ae f	плацента, дитяче місце
planus, a, um	плоский
plasma, ātis n	плазма, щось розвинуте, утворення
plenus, a, um	повний, наповнений
plexus, us m	сплетіння
plica, ae f	складка
pneumectasia, ae f	пневмектазія
pneumonia, ae f	пневмонія, запалення легенів
<i>p. crouppōsa</i>	крупозна пневмонія
<i>p. lobulāris (focālis)</i>	вогнищева пневмонія
<i>p. dextra (sinistra)</i>	пневмонія правостороння (лівостороння)
<i>p. bilaterālis</i>	двустороння пневмонія
<i>p. aspirans</i>	аспіраційна пневмонія
<i>p. interstitiālis</i>	інтерстиціальна (застійна) пневмонія
<i>p. segmentaria</i>	сегментарна пневмонія
polliakiuria, ae f	сечоспускання
pollinōsis, is f	поліноз, сінна лихоманка
polypus, i m	поліп
polytopĭcus, a, um	множинний, поширений
post (<i>прийм. з Acc.</i>)	після
postabortivus, a, um	постабортивний, що відбувся після (внаслідок) аборту
posthaemorrhagicus, a, um	постгеморагічний
posthypoxĭcus, a, um	постгіпоксичний
postmortālis, e	посмертний
postoperativus, a, um	післяопераційний
posttraumatĭcus, a, um	посттравматичний
praecox, ōcis	ранній, передчасний
prae-febrilis, e	префібрильний, предліхорадний
praeinfarcĭcus, a, um	передінфарктний
praematurus, a, um	недостиглий, передчасний
praemortālis, e	передсмертний
praepatellāris, e	препателлярний, що знаходиться перед колінною чашкою
primarius, a, um	первинний

probabilis, e	попередній, ймовірний
professionālis, e	професійний
profundus, a, um	глибокий
prognōsis, is f	прогноз, попереднє впізнавання
progressivus, a, um	прогресивний
prolapsus, us m	пролапс
propendens, ntis	звішуватися, відвислий
prophylacticus, a, um	профілактичний
protractus, a, um	переношений
protrusio, ōnis f	протрузія, випинання
prurigo, ĩnis f	почесуха
pseudocēle, es f	псевдо грижа
psoriāsis, is f	псоріаз
psychogenus, a, um	психогенний, зумовлений психікою
pubertas, ātis f	статеве дозрівання, статєва зрілість
puer, ěri m	дитина, дитя; хлопчик
puerilis, e	дитячий
puerperālis, e	родовий, той, що належить до пологів
pulmo, ōnis m	легке
pulsans, ntis	пульсуючий
pulsus, us m	пульс
<i>p. celer</i>	швидкий пульс
<i>p. tardus</i>	повільний пульс
<i>p. rarus</i>	рідкий пульс
<i>p. (ir)regulāris</i>	(не)регулярний пульс
<i>p. plenus</i>	повний (гарного наповнення) пульс
<i>p. vacuus (inānis)</i>	порожній (поганого наповнення) пульс
<i>p. altus</i>	високий пульс
<i>p. durus</i>	твердий пульс
<i>p. mollis</i>	м'який пульс
<i>p. magnus</i>	сильний пульс
<i>p. parvus</i>	слабкий пульс
<i>p. bigemīnus</i>	подвійний пульс
<i>p. alternans</i>	змінний пульс
<i>p. aequālis</i>	рівний пульс
<i>p. diffērens</i>	нерівний (аретмічний) пульс
punctātus, a, um	точковий
punctio, ōnis f	пункція, прокол
punctus, a, um	колотий
purpura, ae f	пурпура, множинні крововиливи в шкірі
purulentus, a, um	гнілий
pus, puris n	гній
pustula, ae f	пустула
putridus, a, um	гнильний

R

r(h)achiticus, a, um	рахітичний
r(h)achitis, idis f	рахіт
rabies, ěi f	сказ
radiohumerālis, e	променоплечовий
ramus, i m	гілка
rapidus, a, um	швидкий

rarus, a, um	рідкісний
recidivus, a, um	рецидивний, відновлюючий
rectum, i n	пряма кишка
recurrens, ntis	рекурентний, поворотний
reflectorius, a, um	рефлекторний
reflexus, us m	рефлекс, реакція у відповідь
refluxus, us m	рефлюкс
remedium, i n	засіб
remissio, ōnis f	ремісія
ren, renis m	нирка
renālis, e	нирковий
renoprivus, a, um	ренопривний, зумовлений відсутністю нирки
repositio, ōnis f	вправлення
resectio, ōnis f	резекція, видалення частини органу чи анатомічного утворення
respiratio, ōnis f	респірація, дихання
respiratorius, a, um	дихальний
retardatio, ōnis f	ретардація, уповільнення
retentio, ōnis f	ретенція, затримка
reticulāris, e	сітчастий
retropharyngēus, a, um	заглотковий
rheumatīcus, a, um	ревматичний
rheumatismus, i m	ревматизм
rheumocardītis, īdis f	ревмокардит
rigiditas, ātis f	ригідність
r(h)onchus, i m	хрип
roseus, a, um	рожевий
rubeōla, ae f	червоний
ruber, bra, brum	розрив
ruptūra, ae f	

S

salivatio, ōnis f	салівація, слинотеча
saturnismus, i m	сатурнізм, отруєння свинцем
scabies, ēi f	короста
scapūla, ae f	лопатка
scarlatīna, ae f	скарлатина
sclerōsis, is f	склероз
sclopetarius, a, um	вогнепальний
scoliōsis, is f	сколіоз
scorbutus, i m	скорбут, цинга
scrotum, i n	мошонка
secretio, ōnis f	секреція, виділення
sectio, ōnis f	розтин, розріз

s. caesarea	кесарів розтин
secundarius, a, um	вторинний
seminifer, ěra, ěrum	насіннєвий
senilis, e	старечий
sensibilitas, ātis f	чутливість
separatio, ōnis f	відділення, від'єднання
sepsis, is f	сепсис
septicus, a, um	септичний
septum, i n	перегородка
serōsus, a, um	серозний, сироватковий
serotinus, a, um	пізній
serum, i n	сироватка
seu (сполучник)	або
siccus, a, um	сухий
sideroprivus, a, um	сідеропривний, залізодефіцитний
siderōsis, is f	сідероз, відкладення заліза в тканинах
sigmoideus, a, um	сигмовидний
signum, i n	знак, ознака
similis, e	схожий
singultus, us m	гикавка
situs, us m	розташування
somnolentia, ae f	сонливість
sonor, ōris m	звук, шум
sonōrus, a, um	низький, звучний
spasmus, i m	спазм, судома
sphaerocyticus, a, um	сфероцитарний
spontaneus, a, um	спонтанний, мимовільний
spurius, a, um	помилковий
sputum, i n	мокротиння
stadium, i n	стадія, період
staphylococcicus, a, um	стафілококовий
stasis, is f	стаз, застій, зупинка
status, us m	статус, положення, стан
stenōsis, is f	стеноз, звуження
sterilitas, ātis f	стерильність, безплідність
stomatomycōsis, is f	стоматомікоз, молочниця слизової рота
strabismus, i m	страбізм, косоокість
streptococcicus, a, um	стрептококовий
stressus, us m	стрес, потрясіння, струс
struma, ae f	зоб
stupor, ōris m	ступор, заціпеніння
subacūtus, a, um	підгострий
subcutaneus, a, um	підшкірний
subictērus, i m	жовтушність легкого ступеня
subilans, ntis	високий (про звуки)
subītus, a, um	раптовий, несподіваний
subluxatio, ōnis f	підвивих
sudorifer, ěra, ěrum	потовий
superior, ius	верхній
supravaginālis, e	надпівхова

surditas, ātis f	глухота
surdomuĭtas, atis f	глухонімота
symptōma, ātis n	симптом
syncōpe, es f	непритомність
syndrōmum, i n	синдром
systema, ātis n	система

Т

tachysystolia, ae f	тахісистолія, почастищення серцевого ритму на фазі скорочення
talocrurālis, e	гомілковостопний
tardus, a, um	пізній
tensio, ōnis f	напруга, тонус
testis, is m	ячко
tetania, ae f	тетанія
tetānus, i m	правець
textus, us m	тканина
thrombocytopenīcus, a, um	тромбоцитопенічний, зумовлений неоліком тромбоцитів крові
thorax, ācis m	груди, грудна клітка
thymus, i m	тимус, вилочкова залоза
thyreoprīvus, a, um	тіреопривний
tonsillītis, īdis f	тонзиліт
tonsurans, ntis	стригучий
totālis, e	загальний, повний
toxicōsis, is f	токсикоз
toxīcus, a, um	токсичний
trachea, ae f	трахея
tractus, us m	тракт, шлях, хід
transfusio, ōnis f	переливання
transmurālis, e	трансмуральний
transplantatio, ōnis f	трансплантація, пересадка тканини або органу
trauma, ātis n	травма, пошкодження
traumaticus, a, um	травматичний
tremor, ōris m	тремор
trepanatio, ōnis f	трепанация
trophīcus, a, um	трофічний
tropicus, a, um	тропічний
tubālis, e	трубний
tuberculōsis, is f	туберкульоз
tuberculōsus, a, um	туберкульозний
tumor, ōris m	пухлина, припухлість, набрякання
turgor, ōris m	тургор
tussis, is f	кашель
typhus, i m	тиф

У

ulceratio, ōnis f	виявлення
ulcerōsus, a, um	виразковий
ulcus, ěris n	виразка
undulātus, a, um	хвилеподібний
unguiformis, e	когтевідний

unilaterālis, e	односторонній
universālis, e	універсальний, загальний
urethra, ae f	уретра, сечівник
urīna, ae f	сеча
urticaria, ae f	кропив'янка
utērus, i m	матка

V

vaccinālis, e	вакцинальний
vaccinatio, ōnis f	вакцинація, постановка щеплень
vaccīnum, i n	вакцина
vacuus, a, um	порожній, порожнистий
vaginōsis, is f	вагіноз
valva, ae f	клапан
valvūla, ae f	заслінка
varicella, ae f	вітряна віспа
varix, ĩcis m, f	варікс, розширена вена, венозний вузол
vasculāris, e	судинний
vasculītis, ĩdis f	васкулїт, запалення судин
vasculōsus, a, um	судинний
vegetovasculōsus, a, um	вегетосудинний
vena, ae f	вена
venter, tris m	живїт, черево
ventriculāris, e	шлуночковий
ventricūlus, i m	шлунок
vermiformis, e	червоподібний
verrūca, ae f	бородавка
verrucōsus, a, um	бородавчатий
verus, a, um	їстинний
via, ae f	шлях, дорога
vibex, ĩcis f	вібекс, червона пляма
virālis, e	вірусний
viscus, ěris n	нутрощі
vitiligo, ĩnis f	вітїліго
vītium, i n	порок
vivus, a, um	живий
volvūlus, i m	заворот кишок
vomītus us m	блювота
vulgāris, e	вульгарний, звичайний
vulneratio, ōnis f	поранення
vulnus, ěris n	рана
<i>v. punctum</i>	колота рана
<i>v. incīsum</i>	різана рана
<i>v. lacerātum</i>	рвана рана
<i>v. morsum</i>	укушена рана
<i>v. sclopetarium</i>	вогнепальна рана
vulva, ae f	вульва, жіночі зовнішні статеві органи
vulvītis, ĩdis f	вульвіт, запалення органів промежини

X

xiphoideus, a, um

мечеподібний

Z

zoster, ěris

оперізуочий